

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

WILHELM STENHAMMAR I SITT HEM Å SALTSJÖBADEN. FOTO FÖR IDUN AF HOFFOT. A. BLOMBERG.

WILHELM STENHAMMAR.

TILL WILHELM STENHAMMARS bild äro många ledsagande ord knappast af nöden: den flersidiga verksamhet, han drivvit på sitt fält, är så allmänt känd och skattad, att dessa ord med fog kunna inskränkas till att bringa i friskare minne några hufvudpunkter af hvad denne man uträttat inom sin konst, uträttat för den publik, hvars populäraste artist han i närvarande stund är. Att han bland den nutida svenska musikens märkesmän intager en af de allra främsta platserna, därom gå meningarna ej mer än i en riktning. Och bland dem, som sedan ett eller halftannat decennium följt med hufvudstadens musiklif och fått bevittna dess snabba uppsving under denna tid, råder likaledes full enighet därom, att Stenhammars ingripande här varit och är en faktor, hvars betydelse ej lätt öfverskattas.

Och Stenhammar är en man, af hvilken vi ännu ha att hoppas mycket — han hör ej till dem som hvila på sina lagrar. Och han "har tiden för sig", har ännu långt till den vändpunkt, då idérikedomen plägar börja aftaga. Han är född den 7 februari 1871 i Stockholm. Fadern var arkitekten P. U. Stenhammar, på sin tid äfven känd såsom tonsättare. Sin musikaliska utbildning erhöi S. under framstående lärare: i orgel W. Heintze (organistexamen aflade han vid konservatoriet 1890 såsom pri-

vatist), i piano Rich. Anderson och sedermera H. Barth i Berlin, i komposition Emil Sjögren, J. Denthe och A. Hallén.

Stenhammars tondiktning är i allmänhet ej af sådant skaplynn, att den större publiken förmår göra den till sin andliga egendom. Det är hufvudsakligen endast en del sånger, hvilka utanför de i mera eminent mening musikintresserades krets framkallat någon starkare återklang. Men några få af dessa smärre alster kunna också fröjda sig åt en mindre vanlig popularitet, så framför allt "Fylgia", som ju hör till vår romansrepertoars allra oftast sjungna stycken, "Flickan knyter i Johannenatten" ("Ur Idyll och Epigram" 1894), och äfven den för baryton och orkester komponerade, härliga baladen "Florez och Blanzeflor" (1891). Stenhammars komposition sträcker sig öfver åtskilliga gebit. Det torde vara af intresse att se en sammanställning af hans större verk med angifvande af tiden för deras tillkomst. Af musikdramer har han gifvit oss tvänne: "Gillet på Solhaug", fullbordadt 1894, uppfördt först i Stuttgart 1898, sedan i Stockholm, betecknande nog först 1902, och nu senast i Berlin innevarande år; vidare "Tirfing" 1897—98, omedelbart antagen till uppförande vid vår opera. Hans orkesterkompositioner äro likaledes två: "Excelsior", symfonisk ouverture 1896; symfoni 1903. Öfriga stora instrumentalverk af hans hand äro: konsert för piano med

orkester 1893, flerstädes i in- och utlandet spelad af tonsättaren själf, pianosonat 1895, violinsonat 1900, tre stråkkvartetter, c-dur 1894, c-moll 1895, f-dur 1900. De större vokala verken (solo med orkester; solo, kör och orkester) äro följande: "I Rosengården", ett af hans ungdomsarbeten, "Snöfrid" 1891. Utställningskantaten 1897, "Ithaka" 1904 samt slutligen hans musik till Heidenstams diktcykel "Ett folk", fullbordad 1905 och för några dagar sedan utförd vid Nya filharmoniska sällskapets konsert å k. teatern.

Denna sistnämnda kompositions smärre körsatser höra till det, som genom sin naturliga omedelbarhet med säkerhet rycker auditoriet med sig redan vid första bekantskapen, och det exceptionellt starka bifallet efter dessa nummer ådagalade, att åhörarne här bättre än hvad i regeln varit fallet förstodo, hvad deras gunstling i sin tondiktning hade att säga dem. Stenhammars musik har eljes i regeln en reserverad, nobel, aristokratisk hållning. Det oreflekterade, naiva tittar ganska sällan fram i hans kompositioner, hvilkas ande mer eller mindre alltid röjer sin samhörighet med en medveten fint utbildad kultur. Men för den, som gör sig möda att söka lära närmare känna dem, erbjuda de en ingalunda ringa fond af djupa stämningar. Den som njutit af den skära nordiska poesi, som hvilar öfver exempelvis en del scener i "Gillet på Solhaug", har sett det måhända vackraste draget hos Stenhammars sångmö. — Det bör väl också tilläggas, att S:s alster utvisa en hög teknisk fulländning — men det stämplas ju numera från en del håll såsom höjden af armod att orda om att ett musikaliskt konstverk i yttre måtto är "väl gjordt", och det har ju sålunda sin lilla risk att påpeka slikt.

Den del af Stenhammars arbete, som hittills burit den kanske allra skönaste frukten, är hans oafslutliga sträfvan för konsertlifvets höjande. Han har tillsammans med Tor Aulin och flere med dem associerade konstnärer energiskt medverkat till att bringa det därhän, att vår publik numera sätter allt större fordringar på att verkligt betydande verk framföras och ej låter sig tillfredsställas lika lätt som förr af den speciella virtuosmusikens ofta spröda gods. Han har för sitt ändamål i tvänne riktningar satt in sin kraft: såsom pianist och såsom dirigent. Det är i den förra egenskapen som han isynnerhet gjort sig känd och beundrad. Hurusom hans pianospel, utmärkt af klar teknik och anderikt föredrag, förskaffat honom stort rykte, särskildt oomstridt beträffande hans förmåga såsom ensemblespelare och ackompanjator, behöfver ju ej närmare utläggas, det vet hvar och en af våra konsertbesökare. Äfven från sina konsertresor i utlandet har han skördat mycket erkännande. — Sitt dirigentskap började han vid k. teatern; han anförde först sporadiskt symfonikonserterna och var sedan en tid anställd såsom kapellmästare vid operan, hvilken befattning han dock snart lämnade. År 1897 blef han ledare

för "Filharmoniska sällskapet" och har nu sedan halftannat år verkat med stor framgång som det rekonstruerade "Nya filharmoniska sällskapet" musikalske styresman.

Ej endast med det yttre anseendet som måttstock må man kalla Stenhammar ett söndagsbarn. Han har förmått tillförsäkra sig något vida bättre än den stora publikens flyktiga ynnest — det känner en hvar som trädt i beröring, närmare eller fjärmare, med denna vinnande personlighet.

W. L.

ALLA SOM EN.

SOLIDARITET är ett godt ord. Ett ord, som på en gång elastiskt vidgar sig och fast sluter sig om de många. Det är det gamla goda — en för alla och alla för en. Hvilken styrka i ett sådant samlingsord!

Var det icke så de flesta af oss kände i denna allvarstunga sommar 1905, hvars minne skall förblifva outplånligt ristadt i hela denna generations hjärtan? De flesta. Hvarför kan här icke ropas alla, *alla*! Så borde vi ju ha känt, om vi äro svenskar i själ och hjärta. Det är med harm jag ser detta tvekande om och detta sväfvande *borde* af sig själva infinna sig på min pennas spets.

Ja, så kände vi, *därför* att vi äro svenskar. Det var så jag skulle velat fatta mig stolt och kort.

Men den förfrysande sanningen är, att vi under dessa för vårt folk så lärorika månader sett syner och hört missljud, som gifvit oss både blick och öra för att — *there is something rotten* i kungariket Sverige.

Det är inte blott våra fiender på andra sidan Kölen, som brutalt öppnat våra ögon för våra nationallyten. I sanning, sällan ha vi haft tillfälle att se en sådan svartmålning af vårt svenska folk, aldrig ha vi så tydligt blifvit upplysta om vår uselhet. Och det värsta är, att om vi än skriva af hälften däraf på en af förhållandena alstrad, öfverdrifvet upphettad stämning mot oss, måste vi taga det öfriga under allvarlig ompröfning. Vi tvingas därtill. Af fienderna inom våra egna landamären!

Ty en hvar, som med ord eller handling drager ned sitt land eller sin nation, är dess fiende. Och det har ju kommit till synes, att sådana fiender finns det godt om i Sverige, såväl bland de mera upplysta, som synnerligen bland de djupa leden. Dessa hafva visserligen, och med rätta, blifvit brännmärkta med namnet "fosterlandslösa". Men så länge de fortfara att trampa den svenska marken, besudlas hon däraf, och så länge de nämna sig med det svenska namnet, kasta de en vanärande skugga öfver hela vårt folk som sådant.

När svenska arbetare taga understöd af ett mot deras konung upproriskt folk — när värnpliktige, blomman af landets ungdom, hota att göra myteri för några veckors förlängd tjänstgöring — när samma ungdom ropar bifall åt idéer, som endast kunna stämplas som landsförräderi — när det, som kan nämnas som socialistafskummet, slagget af den i sin högsta form så tilltalande socialismen, antages som trosnorm af kritiklösa skaror — när drycken skapen — — — Jag slutar här. Är icke detta redan nog för att komma hela den svenska nationens kind att bränna af skammens och förtrytelsens rodnad? Och likväl har jag icke ännu mint om dessa sen kung Göstas tid och längre riksbekanta laster, som alltid hafva utgjort vårt folks fördärf: vår slösaktighet, vårt kryperi för allt utländskt o. s. v. Lägga

märke till detta *vår*, förty — vi äro solidariska!

Man kan icke värja sig för den tanken: om i denna stund krigets fasor hade kringhvarft oss, hur hade det gått, hur skulle vi redt oss? Jag tänker mindre på de yttre fienderna, jag tänker på de inre. — — —

Det finns sådana, som ha sin glädje af att städse ringakta allt svenskt, jag hör icke till dem, och lika litet är jag chauvinist. Men jag ville se mitt folk stå högt och oantastligt för hvarje dess fiende, det är därför bitterheten sjuder öfver inför allt detta, som förnedrar det.

Men det skall erkännas: nu när jag sitter och ser tillbaka in i denna händelserika sommar på godt och ondt, är det icke uteslutande mörka slagskuggor jag ser, utan äfven ljusa dagar. Men de äro icke så påtagliga, det är icke sådant, som låter sig torgföras, och därför beaktas det endast för stunden.

Man och man emellan berättas mångt vackert drag, i en mindre krets fälles ett yttrande, växlas en blick eller göres en handling, som kommer hjärtan att glöda i gladt samförstånd.

I så många hem ha under de skickelsedigra septemberdagarna bekymret och farhågan för det af ingen önskade, men, hvem visste, måhända af nödvändigheten framtingade kriget, varit bofasta. Det nagande kvalet att nödgas sända ifrån sig det käraste man ägde till ett ovisst öde, iåg natt och dag tungt öfver svenska kvinnor lite hvarstades i landet. Men jag vet, att de bästa bland dem icke klagade, och i det afgörande ögonblicket skulle de helt visst funnit det mod, de städse visat i tunga ofredstider. Med lugn fasthet beredde sig männen under dessa samma veckor af olidlig spänning att offra sig för kung och fosterland. Det betyder, att de som en själfklar sak sågo döden i ögonen. Ingen, som icke pröfvat detta, vet hvad det vill säga.

Och ännu senare har det manliga allvaret efterföljts af så många glädjande tecken rundt omkring i landet. Unga män och unga gossar ha slutit sig samman till förbund i fosterländska syften. Helt nyligen har ett litet drag berättats — ett drag af det "gosselyne", om hvilket skalden beder för sitt folk — om en svensk yngling, som, i ett utbrott af hänförelse, på vår flaggas dag kysst en fritt fladdrande flick däraf. Hur skall icke denne yngling som man veta att lefva och dö för dess rena färger!

På flaggas dag, ja, hur mångt hufvud blottades icke spontant, då hon steg upp i sin värdiga enkelhet, sådan hon af ålder varit, hur mångt öga fuktades, hur mången tyst, men kraftig önskan för Sveriges väl höjde sig icke i den stunden. Vägar allt detta ingenting? Var allt detta en öfvergående stämning blott?

Skall de framfarna dagarnas djupa oro och bekymmer, som liksom fört oss alla närmare hvarandra och vårt fosterland, skall all den varma hänförelsen för vår ädle monark och alla dessa vaknande unga känslor för vårt nya Sverige, skall allt detta blott stiga upp som en rök och förflyktigas?

Det får icke ske. Innan "järnet kallnar", låt oss smida hvar i sin stad: i hemmen, i skolorna, i verkstäderna, i kasärnerna, i större kretsar som i mindre och mellan fyra ögon, alltid begynnande med oss själfva. Under dylika stora tilldragelser i lifvet tror man lätt att sådant aldrig någonsin kan glömmas. Men det händer alltför ofta, att hvardagslifvet och privathänsynen åter komma att stå främst på dagordningen. Man skjuter ifrån sig — till läglig tid. Och järnet kallnar ohjälpligt.

Jag ville att vi alla just nu, i den vinter som följer på sommaren 1905, kvinnor som män, höga som låga, skulle vakna upp för

solidaritetsens plikt gentemot fäderneslandet, känna oss som nation stå en för alla, alla för en.

Höga som låga. En tanke att dröja vid, en tanke, som lika gärna kunnat formuleras: låga som höga. Bort med all klasskillnad och framför allt klasshatet! Aristokratens fina hand och arbetarens grofva näfve, låt dem mötas i ett förtroendefullt handslag till ömsesidig hjälp och samförstånd. Med öppna hjärtan för hvarandra, med landet och hvarandras väl för ögonen, så skulle de samarbeta till lust och glädje för båda parterna.

Och sist och först, I svenska kvinnor, nu kallar fosterlandet er mangrant till fanorna! Det har under den allvarliga krisen ropats på *män*. Smärtsamt ljudet ropet i mångas öron. Nu är kvinnornas dag. Ty där *män* fattas, där saknas också *kvinnor*.

Ännu smärtsammare i kvinnors öron ljud för någon tid sedan i dagspressen frågan: Älskar den svenska kvinnan sitt fosterland? Hvilket slag i ansiktet på den svenska kvinnan i gemen, att en sådan fråga kunnat väckas!

Ja, nu är tid att beslutsamt klippa af den väfnad af obetydligheter, att icke säga fåfångigheter, hvarmed så mången kvinna fyller sitt lif. För enhvar gäller det att finna det enda väsentliga i hennes lif och att verka för detta med ihärdigt nit. Mödrar stå icke ensamma om värfvet att dana *män* af sina söner, *alla* kvinnor ha just samma värf genom den gåfva de fått att kunna inverka till det bättre på hvarje man, som lifvet sänder i deras väg. Hvilket vidsträckt arbetsfält, och hvilket oerhördt ansvar! Här får ingen undandraga sig. Intet smicker åt den manliga fåfången, ingen veklighet eller klemighet i vanor, tankar och känslor. Endast starka kvinnor fostra starka män, och just nu behöfver vårt land män med stål i viljan och glöd i hjärtat.

Vi behöfva ett folk af individer med stark samhörighetskänsla, inga individlösa massföreningar.

Arbetets söner få icke tala och handla, som om de utgjorde en grupp för sig, en stat i staten. De ha kommit långt med sin sammanslutning, det har varit en stor tanke, det skall villigt erkännas, men nu skall den föra dem än vidare genom en sammanslutning med *alla* landets öfriga söner.

Det är till det målet kvinnan af folket skall uppfostra sina barn, icke till missnöje och klasshat, för hvilket icke den ringaste grund finnes i ett så lyckligt land som vårt. Jag vet, att det är en gängse tidens sed att just folkets barn mer än andra vänjas vid att få sin vilja fram i allt. Det är en dålig och fördärlig uppfostringsmetod, ty på så sätt alstras de sämsta elementen hos ett folk, de som en gång bringa fäderneslandet i vanrykte eller fara. Af barn, som icke lärt sig lydnad och själfbehärskning, växer aldrig ett laglydigt, plikt-troget och därigenom starkt och enigt folk. Hvilka undanflykter eller ursäkter kvinnan än må förebära, så har det dock städse visat sig att det ytterst är hon, som lägger grunden till barnets hela lifsåskådning och tankeföreställning och därmed till den blifvande vuxne mannen. Alltså, *kvinnor* är det vårt land nu ropar efter!

Om det är sant hvad en stor skriftställare sagt, att det står en kvinna bakom hvarje större historisk tilldragelse eller omhuvådning, så låt det blifva sant om Sveriges kvinnor, att de *alla* som en stått bakom den, som vi älska att tro, lyckliga, fosterländska nydaning vi nu som folk gå till mötes.

Pen.

ÖRGRYTE

Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg, tvättar eller färgar alla slags beklädnadsartiklar ytterst väl. Billigaste priser.

BERTHA VON SUTTNER.

BERTHA VON SUTTNER — ÅRETS
FREDSPRISTAGARE.

NOBELPRISET för fredssakens främjande har i år tillfallit fru Bertha von Suttner, den begåfvade författarinnan, hvilken eldiga skriftställareskap till afskaffande af krigets barbari sedan länge ställt henne i fredsagitatorernas främsta led, hvadan hon redan vid ett par föregående tillfällen varit på förslag att erhålla detta pris.

Bertha von Suttner, som föddes den 9 juni 1843, är dotter till österrikiske fältmarskalken greve Kinsky och förmålde sig 1876 med baron A. G. von Suttner, likaledes skriftställare och förnämligast känd genom sina skildringar och romaner från Kaukasus.

Baronessan von Suttner började år 1882 sin författareverksamhet, då hennes första arbete "En själs inventarium" utkom och gjorde mycken lycka.

Den efterföljdes snart af många andra, dels rent psykologiska skildringar, dels romaner, hvari hon tog till orda för det berättigade i kvinnans likställighet med mannen i intellektuellt hänseende.

Hennes förnämsta arbete blef dock lefnadsteckningen "Ned med vapnen!", i hvilken tankar, som hon länge burit på, togo form.

Boken kan kallas en elegi öfver kriget. Författarinnan rycker oss oemotståndligt med sig ut bland krigets faser. Vi lära känna det som ett förfärligt gissel, dubbelt hemskare och grymmare än alla andra, emedan det tager dem alla i släptåg, och emedan sjukdom, förödelse och hungersnöd öfverallt följa det tätt i spåren.

I början af 1890-talet grundade Bertha von Suttner i Österrike, hvarest hon är bosatt, en kretsörening af den internationella fredsligan, och hon hade glädjen att se hela den intelligenta världen i Wien sluta sig till detta förbund. På fredskongressen i Rom representerade hon det österrikiska fredsförbundet och höll i sådant syfte ett tal å Capitolum. Hon är den första kvinna, som offentligen uppträdde på detta ställe.

För öfrigt hänvisa vi till vår uppsats om Bertha von Suttner i Idun n:r 50 för år 1903.

DET GÅR MOT JUL...

NU SJUNGER vinden i kaminens glöd,
och regnet knäpper rytmiskt på min ruta —
ett dämpadt *pizzicato* på en luta,
med spetsig glasklang, bristande och spröd.

Där ute är det vinter; — grått i grått —
ej någon bländhvit snö med friska vindar;
ett fuktigt töcken, som min blick förblindar,
kring jorden hänger, tyngande och vått.

Mot luften, på platanens nakna gren
en blåsvart stare sitter sammankrupen,
men hans refräng går lika gladt ur strupen,
som sjönge han i sommarsolens sken.

Det går mot jul, men luften ångar vår,
med honungsdoft från mispelns ludna knoppar,
och vid mitt fönster, glindrande af droppar
ett mandelträd i knopp och väntan står.

ELLEN LUNDBERG. F. NYBLÖM.

Firenze 05.

ETT BESÖK. FÖR IDUN AF EDVARD VIK.

ILUCIE STEPHENS grå ögon fanns ett egendomligt uttryck, när hon gick upp öfver en af Vasastadens breda gator och studerade husnumren. Det var ett uttryck af till hälften viljekraftigt trots och till hälften ångslan. Gång på gång stelnade ansiktsmuskulerna och läpparna prässades ihop — det var som om trotset ensam önskade ta herraväldet. Men försöken misslyckades, ja, ångslan gjorde emellanåt själf ansatser till öfverrumpling; något som i sin tur slog ilka resultatlöst ut.

Det var ej utan orsak, som lugnet försvunnit ur ett par ögon, i hvilka det eljes så godt som ständigt var bofast. Lucie Stephens visste att hon aldrig gått en underligare väg än denna, och hon visste också, att samvetets röst inom henne aldrig talat ett så svårtydt språk som nu. Ena sekunden hviskade den, att hon var i färd att bryta mot hederns lagar, den andra sekunden skrek rösten högt, att hon var i sin fulla rätt att handla så som hon nu ville och önskade.

Hon, Lucie, ute på orätta vägar! Med berädd mod och öppna ögon! Hon kände sig frestad att brista i ett ironiskt skratt. Hvar hade det tagit vägen, allt det ömtåligt äre-kära, det som gjort att hon aldrig tvekat, när det gällt offer för att vinna personlig själfaktning? Kunde sanningens röst så nedtystas? Eller var det ändå inte så, att hon nu gjorde hvad som rätt var?

Det kom intet svar; hon drog ett djupt andetag och lyfte ögonen till numret öfver porten. Här var det — en lätt skakning for igenom henne, när hon gick upp för trappan, men detta kom henne endast att sätta ned foten med en viss trotsig säkerhet. Nu var hon här, och nu skulle hon fullfölja sitt beslut — allt annat gjorde henne detsamma.

Hon gick två trappor och hon gick tre, men ingen dörrplåt bar det önskade namnet. Med en obehaglig försagdhet i stämman frågade hon en korpulent dam, som kom nedseglande från ännu högre regioner, om det ej var här

Brud- & Bröllops-

sidentyger, i hvitt, svart och kulört, sista nyheter
i ouppnådt urval från 90 öre till kr. 13 pr mtr.

Sändes **tull- & portofritt** direkt till privata.

Profver omgående franko.

Schweizer & Co, Luzern S 5, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

som — hon sade raskt titeln — fru Hjälms bodde.

Den tilltalade vägrade svaret ett ögonblick, men efter en granskande blick på den frågandes toalett yttrade hon med en tämligen osynlig snörpning på munnen, att någon fru Hjelm kände hon inte till här i huset, men en fröken Hjälms fanns och hon bodde två trappor upp i andra uppgången.

När Lucie äntligen stod framför dörren, på hvilken en liten porslinskylt med namnet Hedvig Hjälms fanns, var det som om en vät kyla spridt sig öfver hela kroppen. Hon fick anstränga sig våldsamt för att synas oberörd, när dörren öppnades.

En halft undrande blick mötte Lucie från ett par svartbruna ögon — den eleganta och ståtliga uppenbarelsen var fullkomligt främmande för kvinnan, som öppnade. Och det undrande uttrycket försvann ej, när Lucie betraktade henne utan att säga något.

— Söker ni någon?

Nu fick Lucie makt öfver sin tunga. — Ja, jag söker er. Men jag kommer kanske olägligt?

— Nej, inte alls. Var så god och stig in.

Hedvig Hjälms visade den besökande vägen in i ett litet förmak, och stängde sedan dörren till ett angränsande rum, i hvilket två barn, en ungefär tolfårig flicka och en gosse, som var något yngre, sutto vid ett bord och läste läxor. Ljudet af deras röster kom blodet att stiga till Lucies kinder — det blef plötsligt så oroligt hett inom henne.

— Är det något jag kan stå till tjänst med?

— Ja... ja, jag skulle gärna vilja tala vid er. — Ni vet inte hvem jag är...?

Den lilla spensliga kvinnan skakade nekande på hufvudet.

— Ni har kanske aldrig hört mitt namn — jag heter Stephens. Lucie Stephens...

Hedvig Hjälms ryckte till och en röd sky for blixtnabbt öfver hennes panna. Hon öppnade munnen som för att säga något, men därpå blef intet, läpparne trycktes i stället fast ihop.

— Jag ser, att ni vet hvem jag är... Och jag kan tänka mig, att ni är förvånad öfver att jag kommit hit.

— Ja, det är jag verkligen. Mycket förvånad.

Lucie tyckte, att hon aldrig hört en stämma så skärande kall som denna; hon kände det som om hon velat sätta fingrarna i öronen för att slippa höra mer.

— Han har således talat med er om mig. Eller är det kanske någon annan som...?

— Nej, det är han som talat om er, fröken Stephens.

— Och hvad har han sagt?

Ett litet iskallt hänleende kom fram i de mörka ögonen. — Det antar jag att ni mycket väl har reda på. Han har naturligtvis sagt, att han ämnar gifta sig med er.

Lagermans flytande putspomada BON AMI

*Undertecknad som jag
af Lucies förnimmelhet,
amen dessamma moten
alla anseende på en god
billede och dragg teckning
handtecknat.*

*Lagerberg & Thelander
utg. af detta Häftet och
Bilagor för hvarannan*

— Hvad svarade ni på det? Lucie höll med händerna hårdt fast stolens armstöd.

— Jag undrar hvad ni, fröken, skulle svara, ifall ni vore i mitt ställe...

— Han kommer naturligtvis att rikligt sörja för barnen — och för er...

Hedvig Hjelm skrattade till. — Ni menar att det är försörjningen det kommer an på! Är det för den sakens skull ni vill gifta er med honom?

— Förlåt — det var inte min mening att sära. Men jag ber ändå att få påminna om, att ni inte kommer att förlora något, fast han gifter sig. Ty honom själf äger ni inte — det vet ni ju.

— Ja, jag vet att ni tagit honom ifrån mig.

Lucie mötte lugnt den hårda, förbittrade blicken. — Låt oss tala uppriktigt med hvarann, fru Hjelm. Ingen kan bättre än ni ha reda på, att han var långt borta från er den dag han mötte mig. Det har gått många år sedan ni ägde honom.

— Det må vara hur som helst med det, afbröt fru Hjelm kort. Efter en stunds tystnad fortsatte hon: Ni vet kanhända inte, att han lofvat gifta sig med mig?

— När han gaf er det löftet, var han ganska ung.

— Inte yngre än att han visste hvad han gjorde, afklippte den skarpa stämman.

Nu hade Lucie nästan fullständigt återvunnit herraväldet öfver sig; det var lättare att sitta öga mot öga med denna kvinna än att blott i tankarna brottas med henne — det som hon nu gjort i dagar och nätter. Alltsedan den man, som hon älskade och beundrade öfver allt annat i världen, öppet lade fram baksidan af sitt lifs historia för henne, på samma gång som han bekände sin kärlek och frågade, om hon ansåg sig kunna och vilja bli hans hustru trots det han förbrutit. Indignation, harm, förakt — af det erfor Lucie ingenting, när hon läste hans långa bref. Hon kände blott, hur högt hon älskade mannen, som skrivit det, och hur stark smärtan var, som kom och prässade samman hjärtat. Hon visste ju så väl hvad hon var för honom, själfva luften omkring henne var fylld af hans kärlek — och nu reste sig kanske ett öfverstigligt hinder mellan dem. Icke en utan många gånger i sin ungdom hade han lofvat den andra kvinnan äktenskap; så snart hans mor gått hädan skulle de gifta sig. Men nu hade den gamla frun varit död i öfver fem år och äktenskapstanken var begravnen för ännu längre sedan. Lucie visste, att kvinnan framför henne sagt farväl åt alla illusioner i den vägen — hvarför satt hon då och höll på dem nu!

— Är det inte bäst, fru Hjelm, att vi nu ta detta så som det i verkligheten är? Att vi inte dölja någonting för hvarann? Vi veta ju ändå båda, hur sanningen ser ut.

— Det finns mer än ett slags sanning, utbrast Hedvig Hjelm. Om jag säger, fröken, att ni är lik den rike mannen, som kom och tog ifrån den fattige det enda stackars lamm han ägde, då talar också jag sant. Ni har allt här i världen, rikedom och samhällsställning och utseende — ni kan få allt hvad ni vill — men ändå unnar ni inte mig det lilla jag äger!

Två röda fläckar hade slagit upp på kinderna, medan hon talade. Några ögonblick satt hon tyst, därpå fortsatte hon med förändrad röst:

— Naturligtvis vet jag, att han inte kommer att gifta sig med mig — vi ha aldrig passat för hvarann, och nu gör vi det ännu mindre. Men det skall i alla fall kallas för en himmelskriande orättfärdighet, om han gifter sig med någon annan. Sätter han det i verket, så kommer åtminstone mina förbannelser att göra honom sällskap — det vill jag att ni skall veta, fröken Stephens.

Det ryckte kring Lucies vackra läppar. — Hur kan ni tro, fru Hjelm, sade hon sakta, att jag skulle vilja bli en orsak till att han träffades af förbannelser. Det finns ingenting godt i världen, som jag inte önskar han skall få — han är värd allt. Och jag kunde ge mitt lif för att skydda honom för det, som är mörkt och tungt. Jag tror, att det är en stor sorg för en människa att gå och bära på en annans hat och förbannelser — att jag önskar att bespara honom något sådant, faller af sig själf.

Det blef tyst en stund i rummet. En dörr öppnades försiktigt på glänt och i springan syntes ett mörkt gosshufvud med drag, som påminde Lucie om en annan — hon tog med handen åt hjärtat, som klappade till.

— Harald får inte komma in nu — mamma har främmande, ljudet det mot honom med påföljd, att dörren skyndsamt blef stängd igen.

De två kvinnorna sutto och betraktade hvarann och ingen tycktes vilja bryta tystnaden. Slutligen höjde den lilla bleka hufvudet och yttrade kort:

— Hvarför har ni egentligen kommit hit?

— Förstår ni inte det? I Lucies röst fanns ett grand förundran.

— Vill ni att jag skall afstå honom frivilligt? En liten sarkastisk glimt skyntade i de bruna ögonen.

— Afstå... Lucie såg på henne och en stridslysten nyans framlockades i tonfallet. — Man kan nog inte afstå från annat än det man råar om, sade hon.

— Nej visst; och det är ju ni som råar om honom. Det bör ni inte glömma att påminna mig om.

Lucie reste sig hastigt. All stridslustnad var försvunnen, rösten endast bönfällande ödmjuk och bevekande:

— Låt oss glömma det, som är smått och betydelselöst — vi ha så mycket annat att tala om. Det är för hans lyckas skull som jag har kommit till er... låt oss endast ha den i sikte! Kan vi inte komma öfverens om att blott tänka på den — och handla därefter.

— Ni menar väl er lycka, fröken? sade fru Hjelm lugnt och gäckande.

Lucie andades djupt. — Ja... den är ju sammanbunden med hans. När jag talar om hans lycka, så inbegriper jag också min — det är två ting, som aldrig kan skiljas åt...

— Och det vet ni så säkert. Ni måtte ha en stark tro, fröken.

— Ja, när det gäller honom, så törs jag tro.

Ett lågt skratt trängde öfver Hedvig Hjelm läppar. — Det är visst storartadt af er att säga så, när ni har mig för ögonen — detta lefvande bevis på hans trofasthet! Men ni

menar väl, att skillnaden är så stor mellan en kvinna som mig och er, att en jämförelse inte kan komma ifråga. En person i er ställning behöfver naturligtvis inte utsätta sig för någon risk — man sviker nog inte den rika fröken Stephens.

— Jag har aldrig hört, att pengar var någon borgen för att en dylik olycka inte skulle inträffa.

— Ånej, det har ni kanske rätt i — nu var rösten kall igen. Men det skulle intressera mig att höra hvad det är ni betraktar som borgen.

Det skimrade till i Lucies stora, grå ögon. — Bådas v'r kärlek, svarade hon lågt och fast.

Hedvig Hjelm skrattade hånfullt igen. — Ni tror då inte, att han också en gång har älskat mig! Jag är säker om, att han inte kunnat säga vackrare ord till er än hvad han sade till mig, när jag var ung och såg bra ut. Och ni skall inte tro, fröken, att han narrades, när han sade de orden — de voro nog så sanna, så varma — då.

— Det förstår jag så väl. Men jag tror också, att det är skillnad på kärlek och kärlek — så som han älskade er en gång i tiden, så älskar han inte mig nu. Han och jag ha mötts på annat sätt än hvad ni och han möttes.

— Ja, ja — vi möttes nog inte i några salonger.

— Jag menade inte så. Jag tänkte närmast på att det är olika hur man älskar, då man är ung och yr af allt som lifvet bjuder på, och då håret börjar att bli grått. Det förra brukar ofta nog vara ett champagnerus... det senare blir sällan ett sådant.

Lucies öra uppfångade något som liknade en snyftning, men när hon betraktade det bleka, en smula skarpa ansiktet, trodde hon sig ha hört fel — det såg lika kallt och stelt ut som förut. Men ögonlocken voro nedfällade och fingrarna plockade nervöst på fransarna kring stolens armstöd.

— Är ni mycket ond på mig, fru Hjelm? frågade Lucie sakta.

Det kom ej något svar.

— Tror ni mig, om jag säger att det smärta mig djupt att nödgas komma i er väg på detta sätt. Hade jag bara kunnat, skulle jag så gärna ha undvikit det. Men nu tvingades jag att gå hit.

— Af hvem?

— Jag antar det var afsamvetet. Skuggan af ett plågadt, trött leende syntes omkring munnen.

— Jaså... Men säger inte också ert samvete, fröken, att det inte är rätt att gifta sig med en man — som är gift förut?

— Jo.

Stilla och tonlöst hade hon sagt det lilla ordet. Och nu satt hon och såg framför sig med en stirrande, undergifven blick.

— Ni har kanske mer än ett samvete, fröken?

(Forts.)

STOCKHOLMS ARBETSSTUGOR FÖR BARN.

SOM ETT FULLSTÄNDIGANDE af vår i näst föregående nummer meddelade bild från *Arbetsstugornas basar* foga vi här några kortfattade uppgifter om uppkomsten och utvecklingen af dessa de fattiga barnens verksamhetshärdar, som visat sig vara så befrämjande för det unga släktet i både fysiskt och intellektuellt afseende.

Det är nu 18 år sedan den första arbetsstugan grundades af professorskan fru Anna Hierta-Retzius (jämte ett antal för saken intresserade personer) och nu finnas i Sverige ej mindre än 70 arbetsstugor, däribland åtskilliga, som föfoga öfver egna hus, nämligen arbetsstugorna i Sundsvall, Jönköping, Karlskrona, Uppsala och Borås.

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa svenska fabrikat!

Lätta! Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af

Aktiebolaget

A. F. Carlssons Skofabrik,
Vänersborg.

Försäljas i minut hos de flesta skohandlande i riket.

Antalet arbetsstugor i Stockholm uppgår f. n. till 16, i hvilka öfver 2,000 barn, såväl gossar som flickor i åldern 7—14 år, under sin fritid från skolan erhålla hägn och tillsyn samt undervisning i nyttigt arbete. I samtliga stugor tjänstgöra, förutom de aflönade handverkarne, en mängd frivilliga lärarinnor, och dessa äro de icke minst nitiska för barnens bästa.

De svenska arbetsstugorna hafva till följd af deras förträffliga organisering blifvit föresyn och mönster för dylika anstalters upprättande i Frankrike, Belgien, Ryssland, Polen, ja, t. o. m. i det aflägsna Tasmanien.

I församlingarna Östermalm och Klara i Stockholm äro arbetsstugorna förenade med skolkök för de äldre flickorna.

Med Johannis arbetsstuga finnes förenad en praktiskt anordnad metallslöjdskola, som, om den blefve något mera understödd, borde kunna utvecklas till en verklig yrkesskola för gossar.

Med Katarina arbetsstugor är förenad en väfskola, som lämnar vackra resultat. Kungsholms arbetsstuga är känd för sina utmärkta korgarbeten; och i Jakobs arbetsstuga påträffar man bl. a. ofta nya arbeten, hvartill modellerna uppfunnits af en känd, framstående slöjdslärlarinna.

I alla arbetsstugorna få de äldre gossarne lära sig skrädderi, d. v. s. att sy, klippa till och själfva sy på symaskin sina kläder, samt att laga sina skodon, att snickra, göra borstar m. m.

Såsom lön för sitt arbete erhålla barnen en måltid, antingen middag eller kvällsvard.

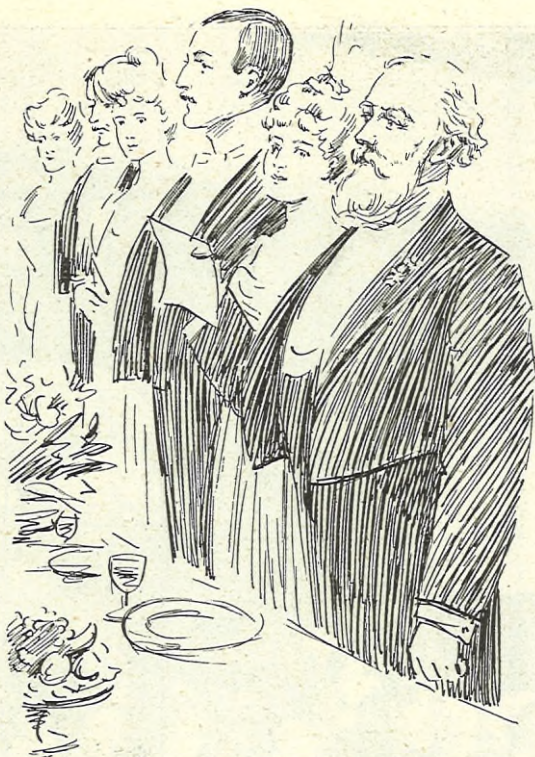
”Arbetsglädje och arbetsduglighet äro arbetsstugans mål. Att lära unga händer att utöfva nyttig verksamhet, att lära unga sinnen att älska händernas verk, det är hvad den vill. Arbetsglädje och arbetsduglighet äro de båda gåfvor den vill skänka de små, som bruka samlas i detta trefna hem. Och den barnahand, som förstår att fatta och fasthålla de båda gåfvorra, har också omedvetet fått en tredje gåfva, som med Guds hjälp skall växa med den lilla handen och bringa fröjd och trefnad i lifvet — nämligen den sanna lefnadsglädjen.”

Med dessa ord invigdes i år arbetsstugan nr 2 i Gefle af länets höfding greve Hugo Hamilton.

Aderton års erfarenhet i Sveriges öfriga arbetsstugor har bekräftat sanningen af dessa ord.

En liten julgåfva

var det vår afsikt att som belöning tilldela den eller de deltagare i vår under året anordnade omröstning om ett förslag till Kvinnoakademi, hvilkas insända listor visade sig sammanfalla med den slutliga resultatlistan. Sedan denna nu, som bekant, framlagts i vårt julnummer, önska vi meddela, att visserligen ingen enda af omröstningslistorna fullständigt sammanfaller med slutresultatet, men att vi dock beslutit uppmuntra de två, som kommit detsamma närmast, med hvar sitt litet pris. Sålunda tilldelas fröken *Molly Quensel*, Malmö, hvars lista endast med ett namn skiljde sig från resultatlistan, ett friexemplar af Iduns praktupplaga för nästa år jämte ett exemplar af det under utgifning varande ståtliga praktverket »Nya Testamentet, illustrerad af nordiska konstnärer». Och åt fröken *H. Widerholm*, Eskilstuna, hvars lista endast med två namn afvek från slutlistan, tillerkännes ett exemplar af Iduns praktupplaga 1906. Pristagarne bedjas att närmare meddela sig med redaktionen om adresser m. m. för prisens öfversändande.

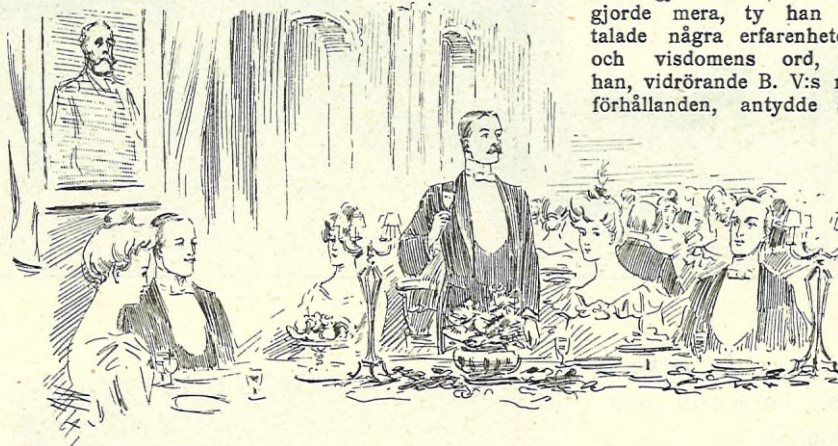

PRESIDENTEN HR A. H. HÄGG UPPLÄSER TELEGRAMMET TILL KONUNGEN.

OSCARSFESTEN I LONDON DEN 1 DEC.

BREF TILL IDUN MED ORIGINALPENNTJEKNINGAR AF OTTO HAGBORG.

ORDENSSÄLLSKAPET B. V. hade bland svenska koloniens medlemmar utsändt inbjudan till Oscarsdagens firande å Hotel Savoy, där öfver halftannat hundratal damer och herrar också samlades till fest

HR A. BROMAN TALAR FÖR SÄLLSKAPETS PRESIDENT.

den 1:a december på aftonen.]

Det var under något förändrade förhållanden, som B. V. denna gång höll gille, i det att det svensk-norska sällskapet med detta hemlighetsfulla namn afgått med döden och ett nytt, svenskt, uppstått.

Det var middag och bal det gällde, och, som sinna helt naturligt på senare tid varit mycket upprörda af händelserna hemma, var det att vänta, att högtidlig feststämning skulle råda och att patriotismen mera än någonsin skulle gifva sig uttryck; och denna förväntan slog ingalunda fel: tanken på kung och fosterland präglade festen.

I festsalen syntes kung Oscars porträtt måladt af artisten Åslund och omgifvet af svenska och engelska flaggor.

Skålarne rad börjades af sällskapets president, artisten Axel Hägg, med en skål för Englands konung, härpå följde en skål för drottning Alexandra, som firar sin födelsedag den 1:sta december.

Som vår minister, herr Bildt, nu lämnat sin post i London och återvänt till Rom, föll det på hans son och ställföreträdare att föreslå skålen för kung Oscar; och detta gjorde han mästertligt. En så ljungande, fulländad värtalighet hade ej på länge hörts i B. V., säkerligen icke sedan hans far någon tid tillbaka talade för nordens kvinnor.

De klart, manligt och entusiastiskt framburna tankarna gåfvo på lyckligaste sätt uttryck åt den stämning, som rådde i de närvarandes sinnen. Också var det en intensiv klang, som vibrerade i de hurrarop som följde: ”lefve konungen”.

Telegram afsändes till konungen: ”Till Oscarsdagens firande samlade svenskar i London sända sin älskade konung en innerlig och vördnadsfull hälsning ur trogna svenska hjärtan.”

Skålen för damerna utbragtes på engelska af herr Svedberg och mottogs med högljudt bifall; ordensskalden herr Ljunggren framsade en versifierad hälsning till damerna, och munterheten steg. Dikten framstälde B. V.-brodern såsom en något oförvägen viking och hårdhänt äfven när det gällde att fatta om en midja.

»Likväl på det icke i brådaste taget er ljufva förväntan må komma på skam, men så att I finnen er väl här i laget, så få vi väl söka gå varliga fram.»

— »vår gladaste önskan är den, att I fröjden er här vid detta vårt gille och sedan en annan gång kommen igen».

Herr Alsing, koloniens nestor, hade i uppdrag att tacka festkommittéerna; detta gjorde han; och han gjorde mera, ty han uttalade några erfarenhetens och visdomens ord, då han, vidrörande B. V:s nya förhållanden, antydde att

OTTILIA ADELBORGS 50-ÅRS DAG. FRÅN
HÖGANLOFT PÅ SKANSEN. FOTO FÖR IDUN
AF A. BLOMBERG.

OTTILIA ADELBORGS FEMTIOÅRS- FEST.

I SKANSENS stora höganloftssal firades onsdagen den 6 december en födelsedagsfest. Festföremålet var Ottilia Adelborg och hon fyllde 50 år.

Sedan någon tid är hon icke längre stockholmsbo. Hon har slagit sig ned i Gagnef i den djupaste dalbygden för att lära dalfolket, som hon förevigat i sina bilder, att finna sig själf d. v. s. att värdera och taga vara på allt det vackra och säregna i dräkter och hemslöjd, som det fått i arf från urminnes släktled, och som det varit nära att släppa ifrån sig. Hon har fått tag i en fläk af allt detta gamla, goda och dyrbara, och hon har gifvit sina kullor den i händerna, att de må draga hela sin skatt tillbaka. Hon lär dem hur de skola bära sig åt, hur de skola väfva, knyppla och brodera. Och det går. Det går utmärkt.

Nedgräfd i den lilla landsortsändan skulle väl nästan hvem som helst annan blifvit glömd, men icke så Ottilia Adelborg. Då den betydelsefulla födelsedagen nåkades, nådde henne ett rop från de många vännerna härnere. De ville icke låta den dagen gå förbi utan att

»O A. PÅ VINGAD FOT.» KARTONG AF E.
WARLING PÅ OTTILIA ADELBORGS 50-ÅRSFEST.

BLAND DE NÄRVARANDE MÄRKAS: 1. FRKN L. ZICKERMAN.
2. FRU PETRELLI. 3. FRKN AMY FRYCKHOLM. 4. FRKN
GRETA CRONSTEDT. 5. FRKN A. ZETHRÆUS. 6. FRU FRIDA
LOOSTRÖM. 7. FRKN HILMA AF KLINT. 8. FRKN OTTILIA
ADELBORG. 9. FRKN A. STRÖM.

vara med henne. Och så hjärtligt bådo de, att hon icke kunde neka att komma.

Men då hon trädde in i den stora höganloftssalen, smyckad med girlander, kransar och ljuskronfransar af den trefligaste, färggladaste silkespappersgrannlåt, var det som om hon kommit tillbaka igen midt ibland sitt kära bondfolk. Där stodo kullorna och nego och masarna och bockade sig. Och såg man närmare efter, fanns där också folk från många andra bygder än Dalarna. Där var blekingsflickor och där var smålandsknallar. Och där var också barn ur Ottilia Adelborgs egen fantasi, både Pelle Snygg och Svampemor. Men alla hade de ansikten, som hon kände igen, ansikten som tillhörde goda vänner.

Välkomsttalet hölls på bygdemål af fröken Zickerman, en fryntlig bondgumma. Och sedan kommo alla de andra mororna fram med sin förning och sina presenter. Det var spettekaka och det var granna tårter, och det var julkorf, kroppkakor och julgris med äpple i munnen. Det blef ett helt stort bord rågadt med goda saker.

Men i motsatta ändan af salen mötte henne en ny hyllning. Där, öfver spiselkransen, på

»O. A. PÅ PEGASEN». KARTONG AF E. WARLING.

ett stort stycke kartong, såg hon sig själf i apotheos, omgifven af dalbarn och kamrater — en vacker komposition af Ellen Jolin.

Och nu började muntrationsfirningarna. Det var sånger af Djurholmstrion, muntra visor och berättelser, föredragna af Delsbostintan. Och så tablåer, de allra mest förtjusande tablåer.

Den första föreställde Ottilia Adelborgs signatur O. A—g. i bilder tagna ur hennes eget blomsteralfabet. O (odört) och A (akleja), två unga flickor, och g (guldvinga), ett litet näpet flickebarn med en guldvingeblomkrona på huvudet. Hvar och en hade de sin jätteblomma högre än de själfva i handen. Och under supén ställdes dessa praktfulla blomster bakom festföremålets guldstol för att pryda och hägna.

Äfven vid bordet blef det visor och tal med eller utan skålar. Och efter supén kom nachspielet med det roligaste. Fröken Lotten Dahlgren läste upp verser, hvori skildrades den tidiga period af den frejdade konstnärinnans lif, då hon i korta kjolar ännu rusade omkring fri som en stormil, obekymrad om lossnande knappar och band och med en båtsman till trogen barnjungfru, så trogen till och med, att han vakade öfver hennes byxhållkar, så att de icke skulle få följa knapparna i deras vilda flykt.

Men det roligaste af allt var väl de nio karaktäristiskt utförda kartonger i färg, föreställande scener ur Ottilia Adelborgs historia, som hennes kamrat, målaren Elisabeth Warling tecknat, och af hvilka här ett par tre meddelas i förminskad afbildning. Två andra kamrater hade i kompani skrivit en dräplig visa till bilderna och Delsbostintan sjöng den. Versen till bild 1 lydde:

Ung och glad och smekt af vinden,
kilar O. A. på vingad fot;
brädt hon har — hon är röd om kinden —
för att visa hvad hon har gjort
för intendenten, för intendenten,
professor Boklund på akademien.

Därefter fick man veta, hur väl professorn tog emot henne, fastän hon själf var så blyg, att hon höll på trycka sig ut genom dörrspegeln. Så infördes man i målarskolan, får se hur man roar sig där och hur stafflier, lampor och stolar trilla omkring, när hvirfvelvinden Ottilia Adelborg uppenbarar sig. Så småningom blir hon utlärd, följer sina egna vägar, och man får på bild 2 skåda, hur hon anträder sin ridt på Pegasen.

På Pegasen ses stolt hon sväfva
in i drömmarnas ljusa värld.
Ej det minsta hon synes bäfva
för en sådan bevingad färd,
hon ska dikta — hon ska dikta
och alla barnen de se därpå.

Hon vinner mer och mer ära,
och på bild 3 ser man henne i Holland.

Det går framåt och hon blir ryktbar,
nu i Holland blir stor succés.
Hon på scenen förs fram och mottar
gula liljor, som barnen ge.
Uti Rotterdam, uti Rotterdam
hon gör stormande, stor succés.

Men till gamla kära Sverge vänder hon åter. Man ser klockargården i Gagnef, där hon har sin knypplingsskola, där alla de små träskorna stå på förstuttrappan, de gula koltarna ligga i högar innanför dörren och de många små ansiktena skymta genom fönstret.

Det är
i några få

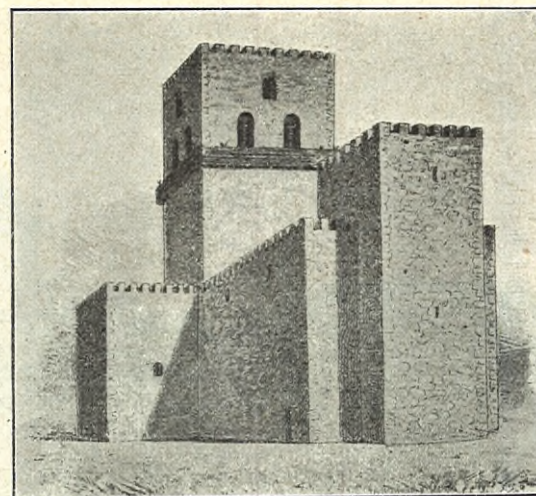
humoristiska drag Ottilia Adelborgs biografi och de äro betecknande nog, ehuru hennes många vänner, både personliga och okända, säkert skulle kunna ha oändligt mycket mer att säga om och till henne. Och det syntes åtminstone, att alla de, som voro med på hennes hedersfest, hade hjärtat fullt af vackra tankar, som gingo henne till mötes.

Den som har så många vänner, den som blir så firad, kan vara stolt och glad. Och Ottilia Adelborg är det nog också.

ANNA WAHLENBERG.

Iduns julnummer

expedierades i början af denna vecka till samtliga våra prenumeranter och bör nu ha kommit dem tillhanda — som vi hoppas till deras fulla glädlighet och tillfredsställelse!

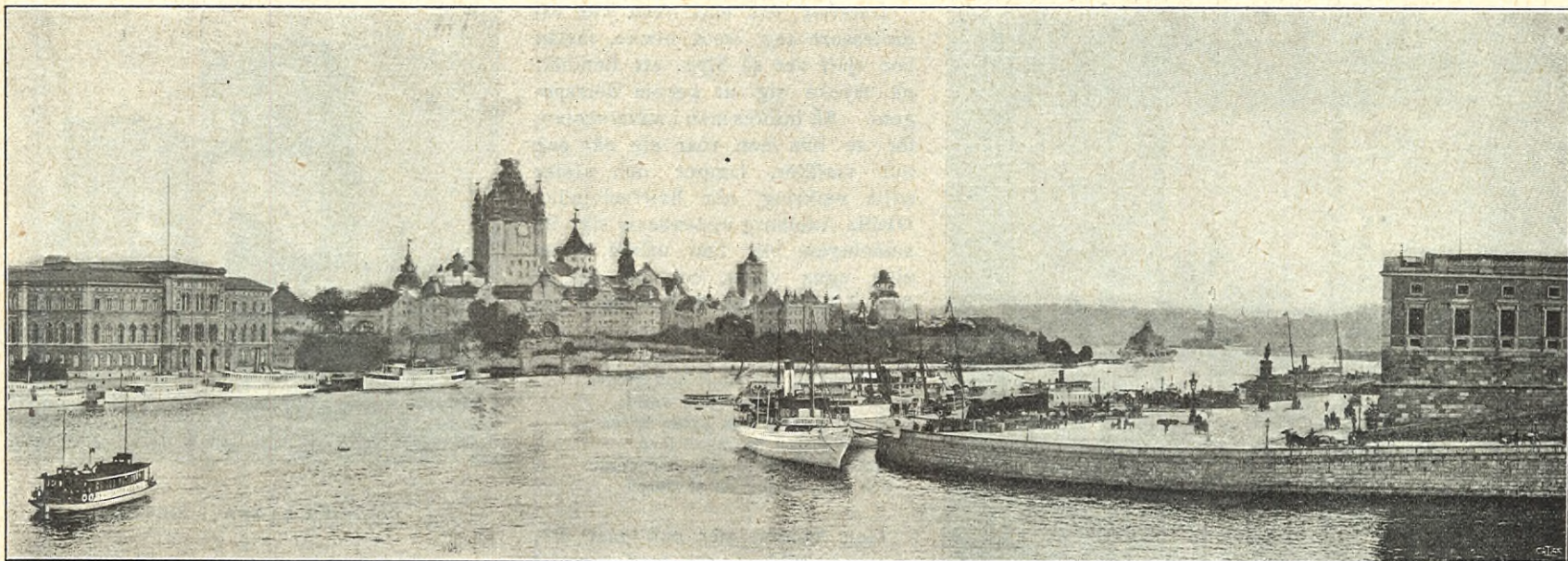
S:T PERS KYRKA I SIGTUNA.

EN AFTON HOS "SANKT ERIK".

ALLA INSE väl, att det icke är min mening att låta läsaren göra en fantasivisit hos den gamle kungen-helgonet, utan hos det lifskraftiga sällskap, som tagit sitt namn efter honom och som gjort till sin uppgift att söka rädda och vårda allt hvad som är värdt att bevaras af vår gamla hufvudstad, och som också satt på sitt program att i ord och handling predika emot densammas vandalisering och förfulande. Vårt "Sankt Erik" är alltså icke endast försjunket i åskådande af de gamla gatorna, de vackra portarna, som finnas kvar här och där, det drömmer icke endast om tider som gått, det ser långt framåt mot år som stunda, mot

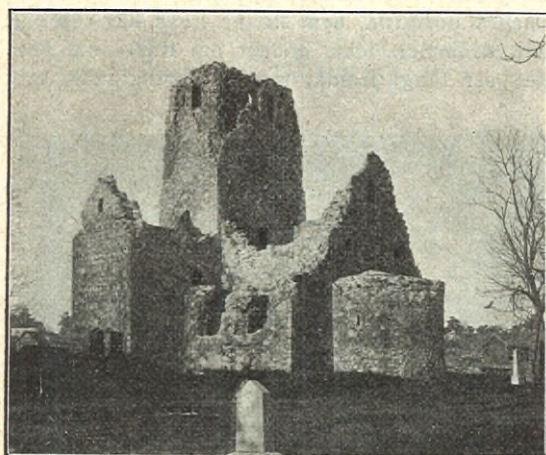
»O. A. I HOLLAND». KARTONG AF E. WARLING.

ARKITEKTEN HALLMANS FÖRSLAG TILL STADSHUS Å SKEPPSHOLMEN.

släkten, som komma efter oss. Och detta fick just ett alldeles särskildt uttryck på sammanträdet i Grand Hotells vapensal här om dagen.

De dagliga tidningarna hafva redogjort för sammanträdets förhandlingar, något upprepande däraf afses således icke här, endast en bit text till de i och för sig nog så talande bilderna.

S:T OLOFS RUIN I SIGTUNA.

Som sig bör, togs det gamla först. Amnuensen doktor Janse förde oss sålunda tillbaka till en tid, då Stockholm ännu icke fanns, till hufvudstadens båda föregångare Birka och Sigtuna. Vi fingo en intressant blick öfver de två gamla städernas historia, öfver den tid, då kyrkorna byggdes som små fästningar, då katolicismen kämpade med den sega hedendomen, som ville envisas att sitta kvar i nordmannasinnets. Betrakta t. ex. den rekonstruerade bilden här ofvan af S:t Pers kyrka i Sigtuna — återgifven efter Ekhoffs "Sigtuna ödeskyrkor" — man skulle godt kunna tro att krigsguden Mars tillbads därinne, i stället för den milda jungfru Maria. Eller se på S:t Olofs ruin, hvars imponerande murmassor trotsat tiden. Det synes att templet byggdes för stormiga århundraden.

* * *

Sedan applåder efter dr Janses föredrag tystnat, kastades vi direkt in i vår tid. Den diskussion, som enligt programmet skulle följa, rörde sig nämligen om frågan för dagen — Skepps- och Kastellholmarnes sprängande, fylande och bebyggande, eller med andra ord förfulande, förstörande och vandaliserande! Ty detta blir absolut säkert resultatet, om de

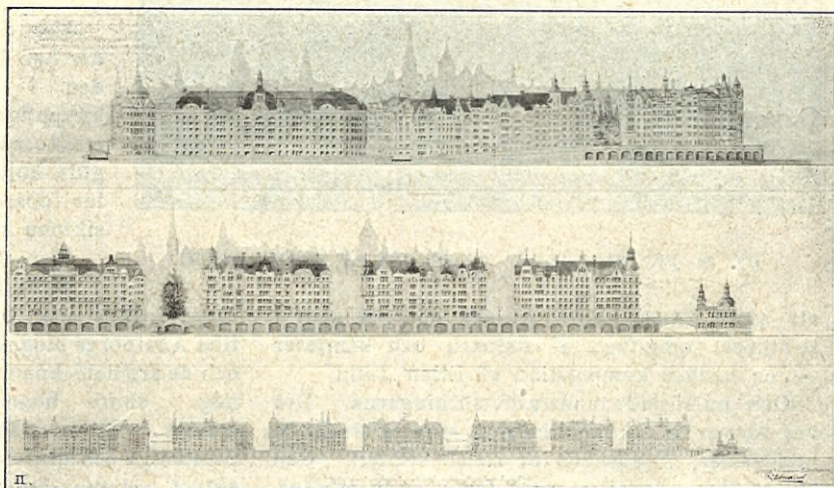
makter få råda, som tyckas sakna all pietetskänsla för gången tid, all ansvarskänsla för kommande generationer och allt skönhetssinne.

De uttalanden som nu framkommo, voro i det hela upprepanden af hvad som sagts ett par dagar förut i Konstakademien, men som ganska väl behöfde ytterligare inpräntas. Stadsarkitekten Hallman började med att genom skioptikonbilder visa oss holmarna så, som vi nu äro vana att se dem — förtjusande idyller, antingen sommargrönkan lyser emot oss eller vintern lägger tunga snömassor i trädskronorna.

Så kom ordningen till de olika förslagen, äfven de förevisade af hr Hallman. Vi börja med grunden, — se bilden

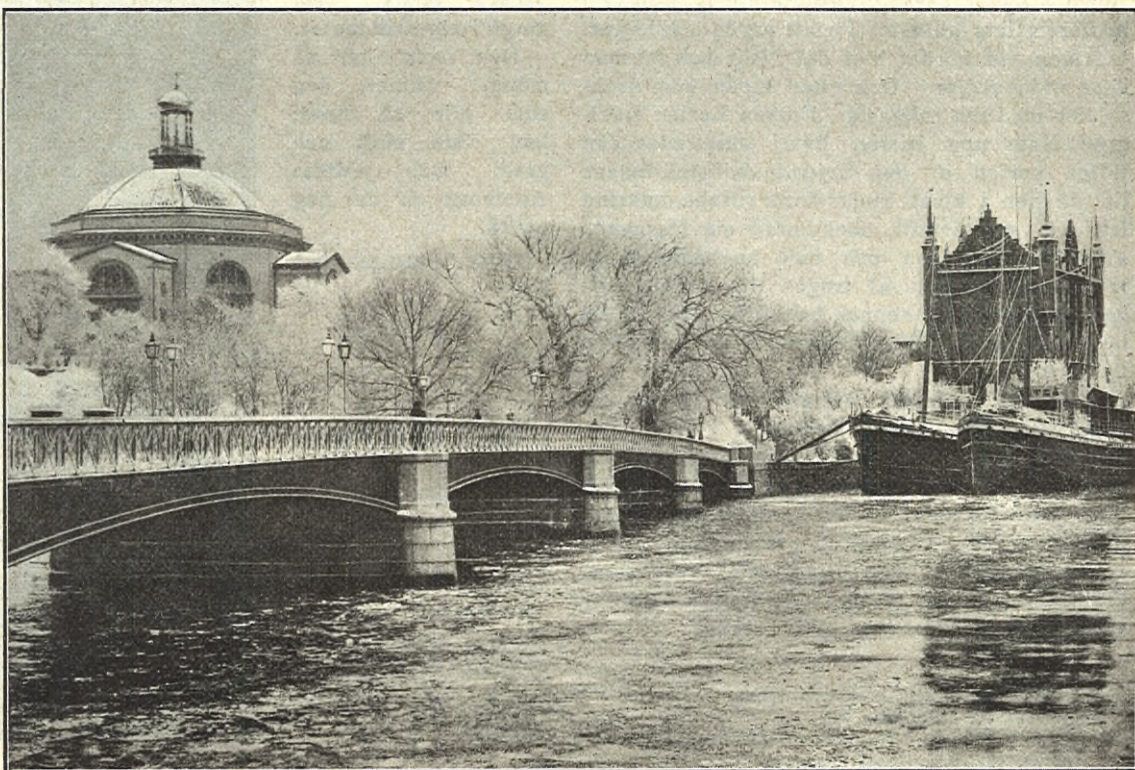
å nästa sida! Figuren liknar ju ett stort franskt päron, ituklufvet och med brottytan indelad i kvarter på den halfva vi se.

En annan bild framställer några byggnadstyper på den sålunda uppdelade platsen, rader af stora tunga hus, försedda med "prydnader",

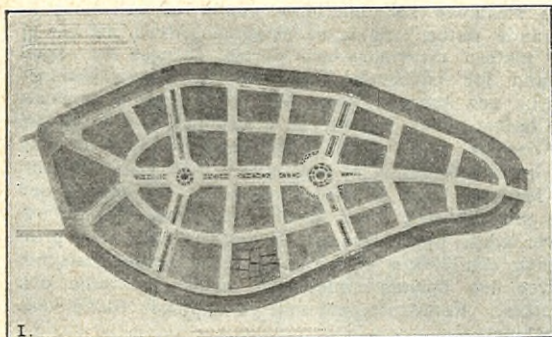

BYGGNADSTYPER FÖR SKEPPSHOLMENS PROJEKTERADE BEBYGGANDE.

gubevars, men lika tunga för det. Bilden illustrerar ju också förträffligt vederbörande ombyggares planer att hit förlägga affärslivets brännpunkt i Stockholm. Ordet "Affärscentrum"

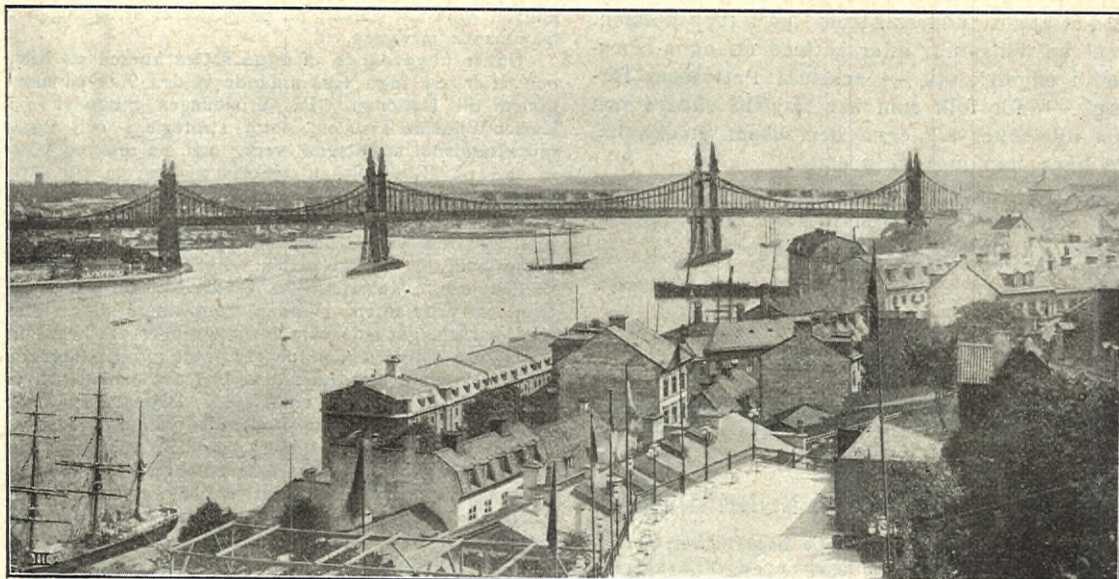
SKEPPSHOLMEN I RIMFROSTSKRUD. A. BLOMBERG FOTO.

GRUNDPLAN TILL SKEPPS- OCH KASTELLHOLMARNES SAMMANSLAGNING OCH BEBYGGANDE.

liksom hänger i luften öfver dessa kolosser, ni läser ordet klarligen och förstår, att här bor guldets och egoismens Moloch.

Så ha vi broarna, två något olika projekt. Det ena en bro från Söder till holmarna, närmare staden, och den andra också från Söder till den längre bort liggande Beckholmen. Af två onda ting väljer man det minst onda — alltså torde väl tydligen bron från Söder till Beckholmen vara att föredraga framför den på vår bild här bredvid synliga, ledande från samma

DEN FÖRESLAGNA BRON FRÅN SÖDER TILL SKEPPSHOLMEN.

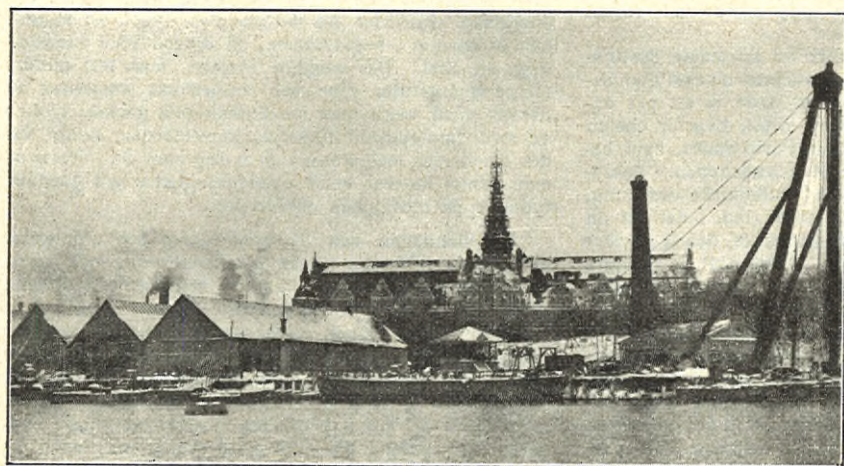
af Stockholm från Mosebacke hade hr Hallman nämligen "ritat till" en bro och "försökt göra den så vacker som möjligt", för att visa hur hr Hj. Cassels broförslag skulle te sig.

Ni ser, att bron lutar något, det är för litet för en rutschbana, men kunde bli en bra kälkbacke! Bara inte gudarna hämnas genom att skicka oss barvintrar ideligen. Det måtte varit Brooklynbron eller någon annan jättebro, som föresväfvat herr Cassels fantasi.

Men — om man ovillkorligen skall planera och bygga, så vore naturligtvis hr Hallmans "brandfackla", som han kallade sin egen idé, att föredraga

monumental storhet dominerande inloppet och staden. Det kunna vi vara med på. Af vår reproduktion öfverst på förra sidan få vi en föreställning om, hur detta skulle taga sig ut.

Nordiska Museet är en härlig byggnad, från hvilken sida man än ser den. Men det kan komma en tid, då ni ej skall kunna se den från samma sida som på vår här meddelade bild, d. v. s. från Galérvarfshället, om platsen

NORDISKA MUSEET OCH GALÉRVARFVET.

stadsdel till "taket på sjökrigsskolans hus", som herr Hallman uttryckte sig, då han demonstrerade den fagra framtidsplan. På en vy

framför andra ombyggnadsprojekt.

Den innebär att förlägga vårt blifvande nya stadshus däruppe på Skeppsholmshöjden, i

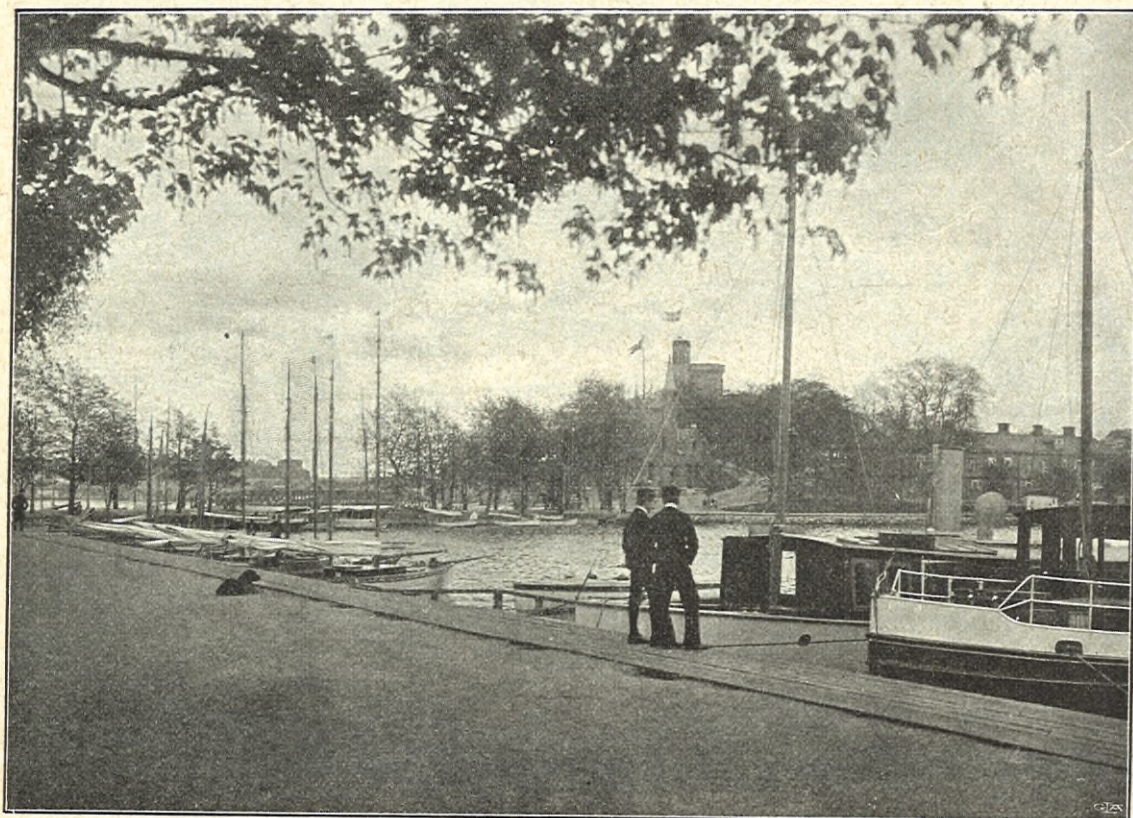

GRUNDPLAN TILL HOLMARNES OCH GALÉRVARFVETS BEBYGGANDE.

mellan muséet och sjön blir bebyggd med höga hus. Skjulen, som stå där nu, skymma redan de bort en god del, ni ser det på bilden och ni ser det än tydligare, om ni bara går uteder Nybrovikens kaj till Blasieholmen. Men tänk om man så lägger dit femvåningshus! Vårt försvar behöfver detta offer, säges det. Ingen kan varmare än undertecknad vara vän af vårt försvar och inse, huru väl det på alla sätt behöfver stärkas och utvidgas, men ändå — kunna verkligen de sakkunniga och intresserade icke hitta på något annat och bättre än det som kommer till synes på vår sista planbild här strax ofvan!

Arkitekten Klemming hade så ett sakrikt anförande, hvari han betonade nödvändigheten af att kraftigt söka hindra vandaliseringsplanerna, tänka på det ansvar, vi ikläda oss inför eftervärlden, och ej slå oss till ro i tanke att, "den sköna Mälardrottningen — — förblir skön, hur man än styr ut henne."

Hofintendenten Lindgren ville icke heller

UTSIKT MOT KASTELLHOLMEN. A. BLOMBERG FOTO.

veta af något "affärscentrum" på Skeppsholmen. Men en villastad, eller rättare en egna-hemsstad i engelsk stil — arkitekt Petterssons förslag — för folk som har råd till sådant och som nu söker sig egna hem utom Stockholm, det hade han ingenting emot.

Till slut beslöt samfundet, att i den riktning diskussionen angifvit göra ett uttalande, hvilket skulle af styrelsen redigeras.

Glöm ej

Jubileumsfondens sparbössor!

PRISUTDELNINGEN PÅ NOBELDAGEN.

DEN LITET TUNGA och stela högtidlighet, som är förbunden med utdelningen af de vetenskapliga och litterära Nobelprisen, upprepades äfven i år, och ceremonielet var jämväl uppställt efter det en gång gifna programmet. Den enda förändringen var, att körsången ersatts af orkestermusik, utförd af medlemmar från k. hofkapellet.

Den sparsamt utsmyckade hörsalen i Musikaliska akademien inrymde en festklädd publik bestående af konungen, prinsessan Margareta, prinsarne Carl, Eugén och Gustaf Adolf, statsråden, en mängd vetenskapsmän med deras fruar, medlemmar af diplomatiska kåren o. s. v.

Af de fyra pristagarne professorerne Philipp Lenard, Adolf von Baeyer och Robert Koch samt skalden Henryk Sienkiewicz voro endast de två sistnämnde närvarande. Redogörelserna för deras respektive livsverk upplästes af Vetenskapsakademiens preses professor Lindstedt, som skildrade fysikern prof. Lenard och kemisten prof. von Baeyer, rektorn vid Karolinska institutet greve Mörner, hvilken redogjorde för prof. Kochs vetenskapliga gärning på medicinens fält, och herr af Wirsén, som i ett längre anförande gaf en karaktäristik af Sienkiewicz som författare. Priserna utdelades sedan af konungen. Festen afslöts med Webers jubelouverture och kungssången.

TILL IDUN FRÅN "FREJA".

BREF FRÅN VÅR SPECIELLE KORRESPONDENT.

Funchal, Madeira, d. 29 nov. 1905

DEN 7:DE SISTLIDNE NOV. inmönstrades i Karlskrona »Frejas» besättning. Vädret, som en tid varit regnigt och kallt, visade sig denna dag mera älskvärdt, så att inmönstringen, som förrättades af amiral Hjulhammar, kunde försiggå på däck. Kl. 4 på e. m. lättade fartyget ankar för att gå att för första

gången visa vår gamla, nu pånyttfödda örlogslagga i främmande farvatten.

Under användande af ånga sattes kursen på Kiel, och efter en lugn resa anlände vi den 9:de på morgonen till Hattenau. På förmiddagen gingo vi in i Kaiser-Wilhelms-kanalen, detta strategiens och ingenjörskonstens storslagna verk, och på aftonen voro vi ute på Elbe. Resan tycktes gynnas på allt sätt, Nordsjön höll sig lugn hela natten och följande dagen, men den 11:te blåste det upp en ganska hård bris, sjöarna växte, och Nordsjön häfdade sitt gamla rykte som ett oroligt vatten. Enär en del af besättningen var ovan vid sjön, kräfde Neptun sin dryga tribut af provianten. Vinden, som blåste stick i stäf med kursen, gäckade våra förhoppningar att hinna in i engelska kanalen den dagen. Mot aftonen lugnade det visserligen, men på natten blef det dimma och viingo ligga och »hålla» emot sjön. Dagen därpå hade vi hyggligt väder, Dover passerades på eftermiddagen, och gunrummet hade under den bästa stämning sin första middag för fartygschefen, hvarvid förtärdes de harar prins Wilhelm skjutit under sin sista jakt i Karlskrona skärgård. Den 13:de fingo vi vinden på låringen, segel sattes, och nu började en härlig seglats. Hela veckan stod sig vinden akterlig eller på låringen, och ibland blåste det »stickor och strån». Trots den obetydliga segelytan, som fördes, gjorde Freja mycket god fart, hvilken under veckan kunde sättas till i medeltal 10 knop. och vid ett tillfälle annoterades 13,5 knop, hvilket får anses remarkabelt. Nöjet af seglatsen stördes dock i någon mån af tätare regnskurar samt den höga sjön, som lade en del hinder i vägen för matro och nattro. Det fordrades nämligen stundom gymnastisk färdighet att hålla sig kvar vid matbordet eller i kojor, och de slingringar man nödgades utföra med kroppen under dygnets lopp kunde väl ersätta några »Müllers system».

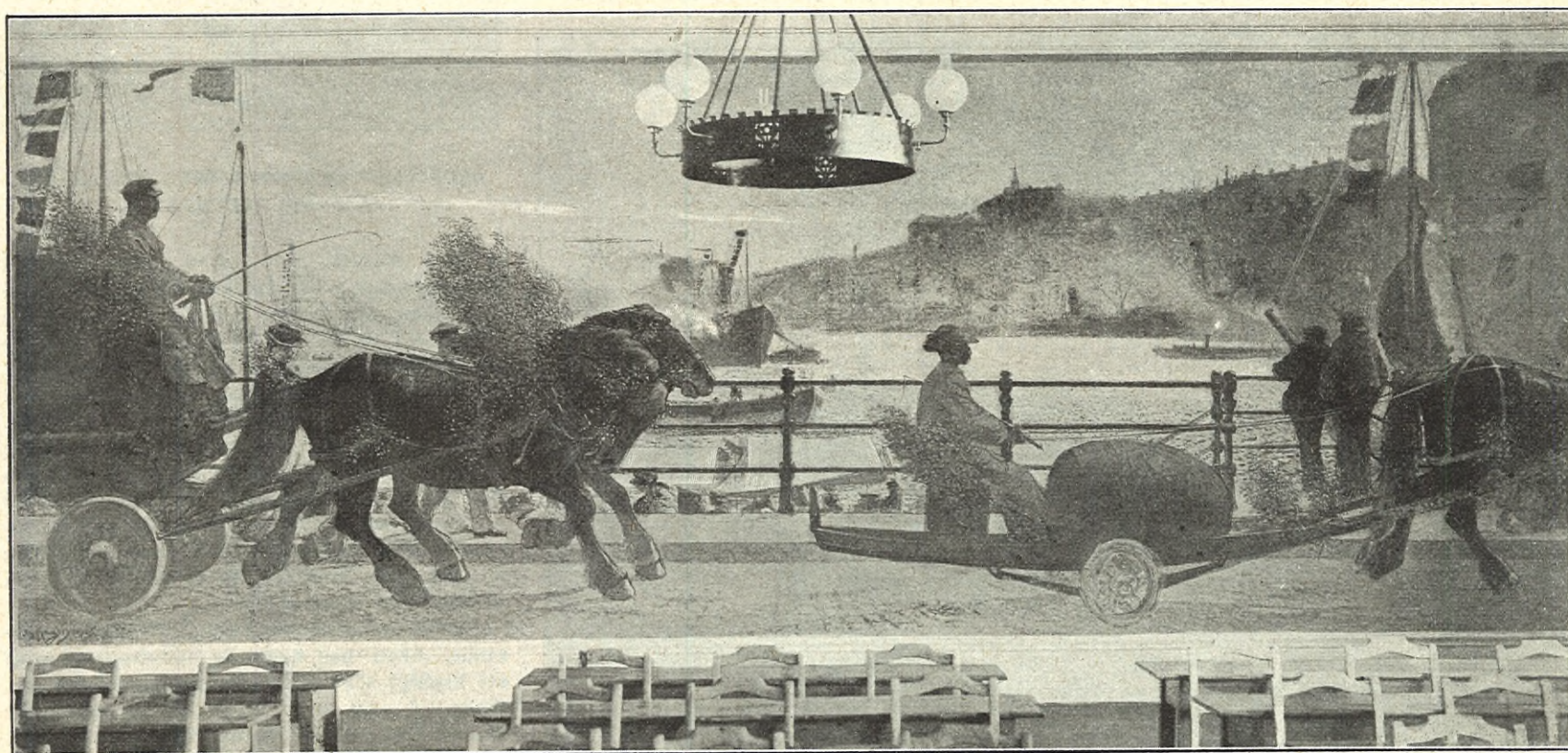
För att ej komma för fort till närmaste destinationsorten, Madeira, hade som nämnts mycket liten segelyta användts, men det oaktadt hade vi ett par dagar att draga på, då vi kommo ditåt, hvarför chefen beslöt att gå till ankars utanför Porto-Santo, som bekant en af öarna tillhörande Madeiragruppern. Porto-Santo är liksom dessa öfriga af vulkaniskt ursprung, och denna typ är här mycket utpräglad, i det att ön utgöres af ett konglomerat af slocknade, delvis mycket branta och spetsiga vulkaner. Öns midt är flackare och här befinner sig vid Porto-Santo Bay på sydsidan den lilla staden Villa Baleira, som ter sig rätt pittoresk med sina hvita hus bland saftiga gröna palmer och klängväxtprydda trädgårdsmurar. Staden har postförbindelse med Madeira 2 gånger i månaden och styres af en borgmästare, som på samma gång utgör öns hela ordningsmakt. Utanför denna idyll ankrade Freja den 21 nov., och de båda följande dagarna, hvilka utmärkte sig för ett strålande vackert och varmt väder, användes till skjutöfningar med tubkanoner och kanongevär. Vi hade ingen förbindelse med land under tiden.

Fredagen den 24:de lättade Freja och ankrade på aftonen i Funchals redd, och vi ligga fortfarande, då detta skrives, utanför Madeira, denna härliga ö med

sin strålande sol, sin torra, sunda luft och sin hänförande natur, som är så mångomskrifven, att här ej är platsen att vidare orda därom. Ligger det någon grund för påståendet, att Madeira, liksom Canarie-öarna och Azorerna samt Anderna i Amerika, uppstått ur hafvet genom vulkaniska eruptioner, samtidigt som »Atlantis» sjönk till hafvets botten, så behöfver man ej begråta förlusten af denna halft mystiska kontinent. I Madeira fingo vi post genast efter ankomsten, och vi slukade med ifver gamla och färiska nyheter om hvarandra, fingo veta att Sverige fått ännu en prinsessa och Norge en ny kung, samt befo misslynta öfver den spända situationen mellan makterna och Turkiet. Konstantinopel står ju upptagen bland våra postadresser!

Svenske konsuln i Madeira, F. de Bianchi, som tillhör den gamla Madeiradeln, innehar den gamla välkända vinfirman Lomelino och bebor en charmant villa, belägen ett godt stycke upp på bergslutningen invid staden. Konsuln har haft all möda ospard att bereda oss nöje och trefnad under vår vistelse här. Bl. a. anskaffades på söndagen hästar, och monterade på dessa ädla djur företogo 8 unga officerare från Freja — prins Vilhelm var af tjänsten hindrad att deltaga — en utflykt till Camara de Lobos, en pittoresk by några engelska mil nordväst om Funchal. Jag vet ej hvad det gamla ordspråket »en sjöman till häst...» etc. har för motsvarighet på det portugisiska språket, men jag är viss om att infödingarna vi mötte beagnade denna sentens rätt allmänt. En af deltagarna i ridturen försäkrade högt, rent och kraftfullt, att han för tillfället kände ytterst ringa kallelse att blifva cowboy. Emellertid förebyggdes olyckor af de välvilliga, infödda hästskötarna, som med otrolig uthållighet springande höllo sig vid sidan och trots våra energiska protester än fattade i en tygel, än hängde och bromsade i hästsvansen, då djuren ville durka aldrig så litet. De lyckliga ryttare, som fått mindre temperamentsfulla djur och anförtratts ensamma åt dessas vård, sågo med medömkan och gäckeri ned på de med »mulsucker» försedda kamraterna. Roligt var det emellertid, och ännu i den dag som är, företer en och annan kamrat vissa egendligheter vid gåendet, tydande på motionens effektivitet.

På måndagen den 27 voro chefen och officerarne af konsuln inbjudna till en bergsbestigning och lunch. Sällskapet utgjordes af konsuln med fru och döttrar, släkten de Bianchis hufvudman Viscondo del Valle Paraiso jämte dennes unga döttrar samt de inbjudna sjöofficerarna. Turen företogs lyckligtvis för gårdagens ryttare till största delen pr bergsbana. Vi kommo naturligtvis ej upp på någon af de höga topparna, men dock så pass högt, att sjunkandet af temperaturen var påfallande. För naturscenerierna finner jag ej ord nog lofprisande. Efter promenaden intogs lunchen, som var splendid, å Reids Mount Hotel. Här efter åkte hela sällskapet i slädar ned till staden. Denna slags åkning är karaktäristisk för Madeira. Slädarna glida lätt på de med små hårda, glatta stenar belagda gatorna i staden och vägarna uppåt berget, och andra åkdon äro så fåtaliga inom staden, att

NILS KREUGERS NYAFTÄCKTA VÄGGMÅLNING I ADOLF FREDRIKS FOLKSKOLA I STOCKHOLM. MIDSOMMARBILD FRÅN SLUSSEN.

»SIGFRID» Å KUNGL. TEATERN.

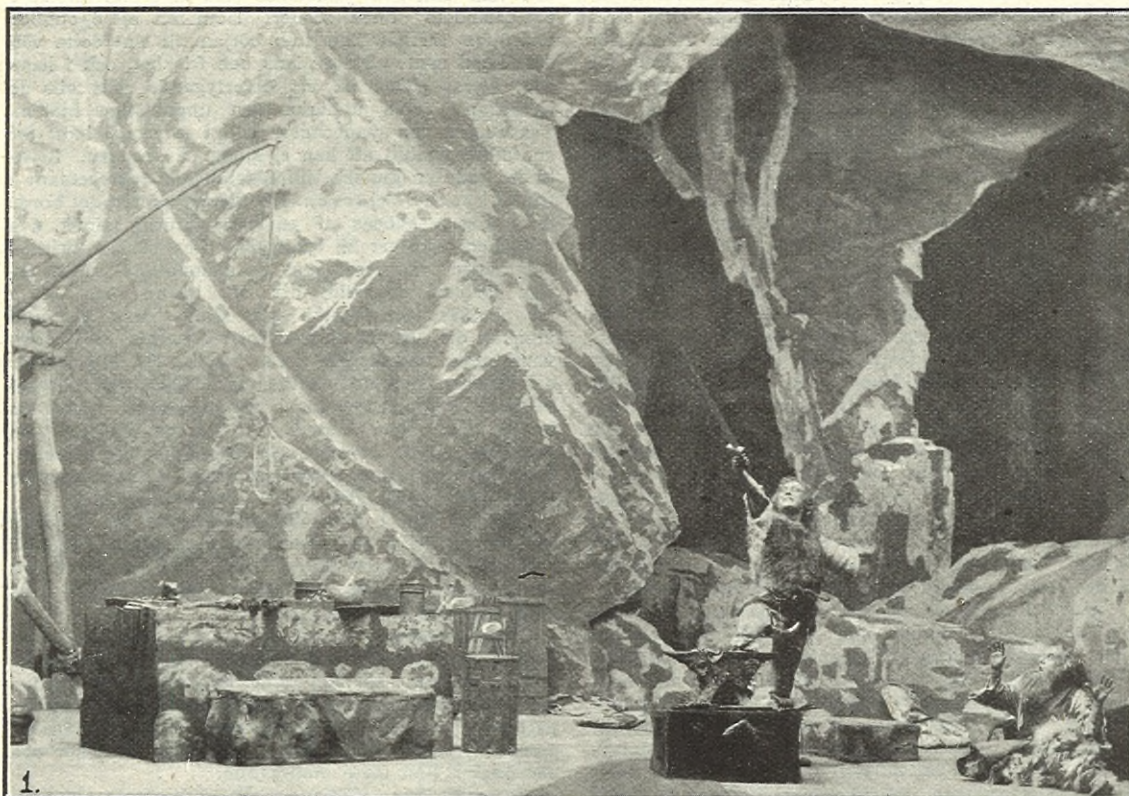
AF RICHARD WAGNERS lika genialiska som stor-slagna musikdrama "Nibelungens ring" har ännu en länk införlivats med vår operarepertoar. I måndags uppfördes nämligen för första gången å k. teatern härstädes trilogiens andra dag, "Sigfrid". Första dagen, "Valkyrian", upptogs år 1895 och den trilogin föregående s. k. föraftonen, "Rhenguldet", år 1901. Återstår nu endast tredje dagen, "Gudaskymning" (Götterdämmerung) för att tri- eller tetralogin i sin helhet skall kunna gifvas härstädes.

I hvilket samband de olika delarne i dramat stå till hvarandra torde för de flesta vara känt. Vi anse oss dock böra lämna en kort redogörelse för innehållet i den nu uppförda delen.

Från "Valkyrians" tredje akt erinra vi oss, huru-som Brynhilda, för att från Wotans hämnd rädda Sig-lindas lif och det barn denna bär i sitt sköte, uppmanar henne att fly till den "skymmande skog", dit jätten Fafner fört nibelungaskatten. Här låter hon sitt eget lif vid Sigfrids födelse. Denne Sigfrid är hufvudper-sonen i det nu uppförda dramat.

När förhänget efter ett kort förspel med dystra ackord och tongångar delar sig för första akten, ser man en dunkel klippåla i skogen. Här har den från "Rhenguldet" bekante dvärgen Mime redt sig en smidesverkstad. Grubblande sitter han vid städet, förtviflad öfver att ej kunna smida ett svärd, som håller i Sig-frids hand:

*Ett svärd blott duger därtill,
blott Nödung — — — —.*

man knappast kan taga dem med i räkningen. Det gör ett egendomligt intryck att se de låga korgslädarna dragna af ett par små oxar, hvilkas liflighet underhålles af ett par hojtande infödingar, som springa bredvid sina dragare och sticka dem i länderna med sina spetsförsedda stafvar. På bergvägarne tjänstgöra infödingarna själfva som dragare, notabene då det bär utför. Härvid gäller det för det mesta att hålla igen, enär farten lätt blir så stark, att slädarnes trämedar rent kunna fatta eld. Emellertid, vi kommo slädeles till staden och inbjödos på lawn-tennis till visconden, hvarest prins Vilhelm, som inom parentes sagdt under dagens lopp blifvit flitigt afknäppt af våra båda värdars kameror, spelade några partier med visconden och dennes döttrar. Middag äts ombord och ännu en angenäm dag var förbi. Och snart skola vi lätta ankar och lämna denna ö med dess vänliga människor, dess storslagna natur och eviga sommar.

P—g.

Och jag kan icke smida
svärdet på nytt!

utbrister han missmodigt. Nödung var det svärd, som splittrades mot Wotans spjut i striden mellan Sigmund och Hunding i "Valkyrian", och hvars stycken Sig-linda förde med sig på sin flykt samt efterlämnade som enda arf åt sin son.

Nu kommer Sigfrid instormande i hålan. Han har vuxit upp till en ljuslockig yngling, full af ungdomskraft och upptåg. Han för med sig en björn, som han fångat och nu, pockande på att få ett svärd, tussar på den förskräckte Mime, som gömmer sig bakom hålden. Först när ynglingen kört bort björnen, vågar Mime sig fram och räcker nu Sigfrid ett nysmiskt svärd. Denne fattar det, men för ett enda slag därmed mot städet springer detsamma i stycken. Ursinnig slänger han dessa ifrån sig och kastar sig ned på stenbänken. Mime söker blidka honom med att bjuda honom mat, men ynglingen slår denna ur dvärgens hand. Så börjar den tanken arbeta sig fram hos Sigfrid, att han ej gärna kan vara son till den vanskaplige dvärgen, och till slut tvingar han Mime med våld att yppa hans härkomst. Och då han vill hafva något bevis för sanningen i dvärgens berättelse, framlämnar denne styckena af svärdet Nödung, som Siglinda fört med sig. Detta befaller Sigfrid nu Mime att svetsa ihop, medan han själf ånyo ilar till skogs. Dvärgen använder all sin konst, men förgäfvast — det går ej. Och förtviflad sjunker han ned bredvid städet.

I sin klagan störes han genom ankomsten af Wotan, här kallad Vandraren. Denne erbjuder dvärgen sitt råd, men Mime visar bort honom. Lugnt slår emellertid Vandraren sig ned vid hålden och föreslår dvärgen en "kamp om klokhet". Han sätter sitt hufvud i pant på, att han rätt skall lösa trenne af Mime framställda frågor. Så sker ock. Men när Vandraren nu i sin tur ställer tre frågor till Mime, lyckas denne ej besvara mer än de två första. För den tredje:

»SIGFRID» Å K. TEATERN: 1. FÖRSTA AKTEN: SIGFRID O. MIME. 2. ANDRA AKTEN: SIGFRID DÖDAR DRAKEN. 3. TREDJE AKTEN: SIGFRID O. BRYNHILDA. A: BLOMBERG FOTO.

MELLINS FOOD

bör användas såsom ersättning för modersmjölk, allt ifrån födelsen och utan farhåga, att den skall någon grad verka skadligt icke ens på späda barn. Den kan gifvas omväxlande med modersmjölken.

Prof samt broschyr om barns uppfostring gratis & franko från MELLINS FOOD Depot,

Malmö.

"Jag heter Kenny, är 8 år gammal och har blifvit uppfödd med

MELLINS FOOD".

"hvem mäktar af Nödungs stycken svärdet på nytt att smida?" blir han bet. Och då Wotan själf besvarar frågan sålunda: "Blott den, som fruktan aldrig frätt, smider Nödung ny" samt tillropar dvärgen: "Ditt hufvud väl håll i förvar! Förfalet är det åt den, som sig fruktan aldrig lärt" — då sjunker Mime ihop bakom städet som tillintetgjord.

Wotan aflägsnar sig och strax därpå återkommer Sigfrid och frågar vredgad efter svärdet. Dvärgen reser sig nu och börjar tala om den känsla, som kallas fruktan och som han vill lära Sigfrid. Den listige skalken inser, att detta är det enda sätt för honom att rädda sitt hufvud. Sigfrid blir nyfiken, och då Mime säger, att han hos draken Fafner i Nidhålan nog skall lära sig känna fruktan, springer Sigfrid upp, rycker till sig Nödungs svärdstycken, filar sönder dem, smälter filspånen i en degel och smider själf sig därpå ett nytt svärd för att därmed döda draken. Hvad svärdet duger till visar han genom att med ett enda hugg klyfva smidesstädet.

Andra akten börjar med ett kort dystert förspel, förhänget drages åt sidan och scenen är till en början höjd i djup nat. Om en stund bryter ett ljusskimmer genom skogen och man ser till vänster i bakgrunden en större håla, Nidhålan, öppna sig. Framför densamma höjer sig en platå, vid hvars fot står en mäktig lind.

Vid det frambrutande ljusskenet varnar man Alberik stödd mot hålans klippvägg. Äfven han vaktar på tillfälle att kunna åter röfva åt sig niblungaskatten, som han en gång frantog Rhendöttrarna, men i sin tur genom Loges list frånöfvades af Wotan, så att denne därmed af jätten Fafner kunde friköpa Freja (se »Rhenguldet«). Wotan framträder nu och råder Alberik att söka komma åt världshärskarringen genom att varna Fafner för Mimes anslag. Draken väckes af Wotan, men svarar, att han vill behålla sin skatt och sofva. Wotan ger till ett skrätt och går sin väg.

Dagen gryr, och Mime och Sigfrid nalkas Nidhålan. Ynglingen jagar bort dvärgen och kastar sig ned under linden. Fågeln sjunga. Han tänker på sin härkomst, sin moder; hans hjärta blir vekt, han längtar efter ett kvinnligt väsen. Fågelsången blir allt lifligare. Särskildt är det en fågelstämma, som väcker hans uppmärksamhet. Han springer upp, skär med sitt svärd af ett säfstrå och gör sig en rörpipa. Hans försök att hämma fågeln misslyckas dock. Slutligen griper han till sitt horn och blåser några strofer. Af dessa väckes draken Fafner, som nu kommer framvätrande ur sin håla. Ur det gräsliga odjurets med hvassa tänder fyllda gap utströmma giftiga etter. Sigfrid går draken modigt till mötes, ett kort samtal utspinner sig mellan dem, under hvilket odjuret söker fånga ynglingen med sin stjärt eller träffa honom med sin giftiga andedräkt. Sigfrid räddar sig smidigt undan dessa försök, hoppar slutligen öfver odjuret och stöter svärdet i dess hjärta. Drakblodet bränner på hans fingrar, så att han ofrivilligt för dem till munnen. Han får härigenom förmågan att tyda fåglarnes språk, och nu hör han, huru dessa varna honom för Mime. När denne därför efter Fafners död nalkas för att bjuda Sigfrid en giftbemängd läskdryck, sträcker denne honom med ett svärdsdrag död till jorden, slänger ned den döda kroppen i hålan och vältrar draken framför ingången. Dessförinnan har han dock på skogsfågeln uppmärksamhet ur hålan upphämtat ringen och töckenhjälm. Ännu en stund lyss han till fågelns stämma och erfar, att han på en klippan kan finna Brynhilda sofvande och uppväcka henne till kärlek. Fågeln blir själf hans vägvisare genom skogen.

Tredje akten öppnas med ett lifligt förspel, hvori skildras Wotans ankomst till Brynhilda-klippan under storm, blix och donder. Han frambesvärjer här den från »Rhenguldet» bekanta urvalen Erda, som visar sig för honom i ett blåaktigt skimmer inuti en klippgrott. Än en gång måste han fråga henne, om det öde, hvaråt han genom beröringen med guldets gjort sig förfallen, verkligen är oundgängligt. Då han får klart för sig, att så är förhållandet, fattar han det manliga beslutet att frimodigt gå undergången till mötes och öfverlämna världsherraväldet åt Sigfrid. Denna Wotans själföver-

vinnelse, hans slutuppgörelse angående tillvaron bildar vändpunkten i hela Nibelungen-dramat. Utan strid vill dock Valhallshärskaren ej gifva tapt. När därför Sigfrid efter urvalans försvinnande stormar fram för att nå den sofvande Brynhilda, ställer sig Wotan i hans väg och spärrar den med sitt spjut. Detta, som en gång i »Valkyrian» splittrat Nödungsvärdet, springer nu själf i spillror för densamma och Wotan kan ej hindra den trotsige ynglingen att nå sitt mål.

Genom öppen scenförändring framställs nu samma plats som i slutet af »Valkyrian», där Brynhilda i full rustning ligger försänkt i sömn och omhvärfd af elds-lågor. Under hornlåtar stormar Sigfrid genom lågorna och får syn på Brynhilda, som han till en början tror vara en man. För att lätta denne från den tunga rustningen borttager han skölden, spjutet och hjälmen; men först då han med sitt svärd försiktigt skurit upp brynjan och denna är fallen, finner han den sofvande vara en blomstrande mö. »Så suger jag lif af de skönaste läppar, skulle jag än förgås!» utropar han och trycker en lång kyss på hennes mun. Hon slår nu upp ögonen, och båda betrakta hvarandra en stund i stum förvåning. Så uppstämmer Brynhilda sin jublande världshälsning, och efter densamma följer denna underbara kärleksscenen, som ej kan beskrifvas, men hvilken i sitt slag i såväl ord som toner utgör något af det mest upphöjda en gudaboren diktare skapat.

Musiken ansluter sig på det intimaste såväl till den föreliggande texten som till Nibelungen-dramats båda föregående delar »Rhenguldet» och »Valkyrian». Flertalet af de ledmotiv, som i dem förekomma, återfinnas äfven i »Sigfrid». Några nya hafva tillkommit. Mången torde häraf kunna få den föreställningen, att detta skulle välla enformighet och tröttnande upprepningar. Så är emellertid långt ifrån fallet. Den genialiska användningen och sammanställningen af dessa ledmotiv hafva skapat en sådan rikedom på nya uttryck och karaktäristiska klangverkningar, att man rentaf häpnar. Och då ledmotivet, enligt sin art, ej blott karaktäriserar det närvarande, det närmast föreliggande, utan också förmedlar de känslöstämningar och idéassocia-tioner, som hänföra sig till något aflägsat, förflutet eller tillkommande, så torde detta tillräckligt förklara det inre och naturliga sammanhanget mellan vidt skilda repliker och scener i såväl en och samma del af Nibelungen-dramat som ock i dess skilda delar. Oupphörligt påminnes man genom dessa ledmotiv om uttryck och situationer i de föregående delarne och finner lätt det inre sammanhanget. En god ledning för dem, som verkligen önska intränga i Nibelungen-dramat, bjudes — utom i ett godt klaverutdrag — i fru Sigrid Elmlads synnerligen förtjänstfulla, nyligen utkomna öfversättning af »Nibelungens ring», hvilken ej blott på särskilda praktiskt anordnade blad i notskrift upptager de i verket förekommande ledmotiven, utan ock har dem betecknade i marginalen invid texten.

Att utförligt redogöra för musiken i »Sigfrid» är här ej möjligt. Vi vilja blott framhålla några af de mest karaktäristiska ställena. Första aktens musik är alltigenom frisk, gläddig och flytande. Den kulminerar i Sigfrids bekanta smidessång: »Nödung, Nödung, strålande svärd!» Karaktäristiska äro ock Wotans framträdande och Mimes förmaningssång till Sigfrid: »Som lallande barn ledde jag dig». Andra aktens musik står ej efter. Här förekommer bl. a. en af dessa naturmålningar, i hvilka Wagner är en oupphunden mästare. När Sigfrid kastat sig ner under linden, börjar det allbekanta, så konserter så ofta spelade »Waldweben», en skogsidyll af stor skönhet, med få afbrott behärskande den återstående delen af denna akt.

Helt visst gifves det många, som vid ett första åhörande af »Sigfrid» komma att finna de båda första akterna något långdragna och delvis tunga. Vid upprepadt åhörande försvinner denna föreställning. Man finner konsekvens och skönhet i detaljerna, och intresset för det hela växer. I alla händelser får man i tredje akten så mycket skönt och härligt till lifs, att det måste försona äfven den trumpnaste. Scenen med Erda i aktens början är af en motivrikedom som näppeligen någon annan i hela tetralogin. Scenen mellan Wotan och Sigfrid, den lugne guden och den dristige och ungdomstrotsige ynglingen, är af stort intresse och bjuder på många poetiska skönheter. Högst står dock, som sagdt, den sista scenen, då Sigfrid finner Brynhilda och väcker henne, då deras kärlekslif vaknar och tager sig uttryck. Först kommer Brynhildas jublande världshälsning: »Hell, o sol dig! Hell dig, ljus! Hell dig, lysande dag! — Hell er, gudar! Hell dig, värld! Hell dig, jord, som jag ärar!» — hvarje utrop åtföljdt af böljande harptoner; och därefter den första duett, som förekommer i hela tetralogin: »O, hell den moder, som mig (dig) har födt!» samt till sist som kulmen på det hela den stora kärleksscenen, som sträcker sig till slutet. I denna brännpunkt samlar sig i ord och toner allt det skönaste, allt-det mest hänryckande Wagner har diktat. Akten ändas med en sällhetsdrucken och jublande duett, vid hvars slut de älskande störta i hvarandras armar och förhänget faller.

Hvad utförandet beträffar måste det på det hela taget betecknas som synnerligen godt. Särskildt gäller detta om titelpartiets innehavare hr Menzinsky. Hans framställning af Sigfrid är ett verkligt kraftprof,

och han kan godt jämföras med flere Sigfridtolkare på utlandets större scener. Utan att ett ögonblick förtrötts återgå från början till slut detta väldiga parti med verklig glans och friskhet, och i hans spel återspeglades på ett öfvertygande sätt alla de egenskaper, som utmärka den ungdomlige hjälten. Textuttalet var synnerligen tydligt — skada blott för ensemblens skull att han ej sjöng på svenska. Brynhilda hade en ganska tillfredsställande representant i fru Lykseth-Schjerven. Det stereotypa leendet borde dock kunna aflösas af en mera naturlig mimik, och diktionen behöfver bli tydligare. Den härliga »världshälsningen» bör föredragas än glansfullare. Af de öfriga förtjänarna särskildt hr Wallgren och Malm att nämnas som Wotan och Mime. Med klangfull stämma och uttrycksfull auktoritet återger hr W. den vandrande Valhallshärskarens parti. Hr Malm löser ock dvärgens ingalunda lätta uppgift i allmänhet tillfredsställande. Detsamma kan i viss mån äfven sägas om hr Stiebel som Alberik. Åt draken Fafners lilla sångparti gaf hr Sellergren likaledes nödig illusion. Fru Mandahl som Erda och frkn Lagergren som skogsfågeln fyllde äfven sina uppgifter nöjaktigt.

Såsom icke i allo tillfredsställande må däremot nämnas en del af de sceniska anordningarna, särskildt i första akten, samt belysningen. Björnen borde ock se ut som en björn, och äfven mot draken kan man göra befogade anmärkningar.

Totaltrycket är emellertid mycket godt, och måndagens föreställning kan betraktas som en stor seger för k. teatern. En stor andel här tillkommer naturligtvis hr Henneberg, som naturligtvis haft drygaste parten af arbetet. K. hofkapellet, betydligt förstärkt, gjorde tydligen sitt bästa; dock skulle man här och där önskat litet mera moderation.

Intresset var, glädjande att säga, trots akternas längd mycket stort hos den fulltaliga publiken, som med lifliga applåder och rikliga blomstergärder hyllade de uppträdande. Efter sista akten voro inropningarna otaliga.

Framgången var fullständig och bör mana k. teaterns direktion att oförtöfvadt gå till verket med den sista länken i Ringens kedja, »Götterdämmerung». Först när hela diktcykeln kan gifvas i följd, kommer den att framstå i sitt rätta ljus. Till dess — låt oss någon gång då och då få de tre första dramerna i följd!

F. Hbg.

LITTERATUR.

DE FÖRSTA tjugi sidorna af *Gustaf af Geijerstams* nya roman »*Farliga makter*» (Alb. Bonniers förlag) med deras mäktiga introduktion af arbetareskarornas 1-majtag genom Stockholm och den skräckfyllda avslutningsscenen — dynamiskottet under Humlegårdens vårliga lindar, som sätter en blodig punkt efter en af det moderna proletariats tusen sinom tusen lifstragedier — dessa sidor och en del af de närmast följande komma en att vänta något annat och något mera af denna bok, än hvad den sedan infriar. Den stora sociala roman, man redan tror sig hålla i handen, det efterlängtrade förlösande diktardordet om tidens våldiga brytningskamp mellan samhällsklasser och samhällsprinciper, krymper under fortsättningen samman till det enstaka fallet, till en äktenskaplig privathistoria, som visserligen, ännu den, gömmer mycket af levande intresse och af räckvidd utom de närmast medspelandes öden, men som dock näppeligen har den typiska, den blixlikt belysande allmängiltighet, som författaren torde ha afsett. Man tycker sig ana hvarat han har syftat, men man kan ej heller befria sig från känslan af att hans pil denna gång stannat under målet. Den isolering, om hvilken han talar som en af de farliga, ja, den farligaste af de makter, som nu ligga hämmande på den sociala utvecklingen, har sträckt något af sin förstelning äfven till sidorna i denna bok, genom hvilken dock delvis så mycken äkta smärta och medkänsla skälvra. Och så har det gått till, att i stället för ett lösenord för dem, som skulle »bygga grunden till det nya Sverige, hvilket skall komma engång, när isoleringens dag är förbi», har författaren ännu en gång gifvit oss bilden af några af dessa, »som sluta sig inom sig själfva och arbeta, medan de vänta.» Dock ha vi därför ingalunda uppgifvit hoppet. Gustaf af Geijerstam är dock en af de korade, af hvilka vi längst och främst förbida äfven det litterära förverkligandet af »poetens ljusa dröm» — af *det nya Sverige*, på hvilket vi alla innerst tro och vänta.

Ä, hvad är det för en pest, som har gripit människorna att fråga om allting hvad det är? Hvad är det för ett gissel, som har piskat dem ut ur den öfriga syskonringen af krälände och gående och springande och klättrande och flygande varelser på jorden, ut att se på sin värld och sitt lif uppfifrån, utifrån, med kalla främmande ögon, och finna det smått och ingenting värdt? Hvert bär det hän, hur skall det sluta?

Så låter *Hjalmar Söderberg* »hjalten» i sin nya bok »*Doktor Glas*» utbrista på ett af sina dagboks-

DEN SVENSKA HJÄLPEXPEDITIONEN TILL RYSSLAND. 1. TORPEDKRYSSAREN PSILANDER RUSTAR TILL AFFÄRD. 2. PSILANDERS CHEF, KAPTENEN FRIH. HERMELIN. 3. ÅNGAREN DROTTNING SOFIA UTRUSTAR FÖR EXPEDITIONEN, 4. KAPTEN C. FRIBERG. A. BLOMBERG FOTO.

blad, och det är som hade förf. i dessa rader själf riktat den skarpaste kritik mot hela den lufsaskådning, som genomgår den, och mot den glänsande, men iskalla konst, som gör "Doktor Glas" till ett beundransvärdt kuriosum för litterära specialister, men som afskrår all möjlighet för dess framgång hos vanliga dödliga, som äfven i litteraturen vilja finna lifvet förmedlat genom både hufvud och hjärta, som "se på sin värld från sin egen synpunkt och icke från någon tänkt punkt ute i rymden", och som därför verkligen ännu finna "jorden stor nog och natten oändlig och djup."

De korta dagarne före jul ila nu här med vingade fjät, och det är icke möjligt att ägna de tallösa litterära ryheter, som enhvar af dem medför, annat än det mest kortfattade omnämnande. Henning Bergers glänsande Chicagoroman "Ysail" (Alb. Bonniers förlag) har redan utförligare berörts i samband med författarens biografi i våra spalter. Från samma förlag föreligga: en ny roman af Axel Lundegård, "Drottning Margareta, Valdemar Danekönungs dotter", färgrik och fängslande som allt från denna mästarehand; den andra, med spänning mötsedda delen af Ellen Keys märkliga "Lifslinjer"; en fin och liffull roman från Polen af friherrinnan Mariha Cederström ("Mark Stern"), benämnd "Janinas hjärta", betecknande ett stort konstnärligt framsteg för sin talangfulla författarinna; samt en ny Mathilda Malling-bok, "Lady Elizabeth Percy", med en frisk fläkt af författarinnans bästa traditioner från "Boken om Förste konsuls" dagar. På Wahlström och Widstrands förlag har Jane Gernandt-Claine sändt ut en gripande sanna, "När sjön går hög", från de skräckfulla revolutionsupplevelserna i Baku och Hilma Angered Strandberg en samling ypperliga reseskisser "Under Söders sol". En mindre alldaglig debut som novellist gör Richard Vallner med sin bok "Spegeln", (A. B. Ljus' förlag), af hvars tre berättelser den första tidigare varit synlig i Iduns spalter. Och naturligtvis saknas icke "bönan i julgröten", Sigurds årsbok, som i år innehåller en enda längre berättelse i den populära förf. välkända stil: "Olof i Fornebo, en spelmanshistoria" (Hugo Gebers förlag).

Ett nationellt praktverk af sällspordt intresse har Albert Bonnier hedern af att hafva förmedlat i den samling af prins Eugens oljemålningar och färglagda teckningar i lyckade färgtrycksreproduktioner, som under titeln "Svenska landskap" af Eugen nyss utkommit och utan all gensägelse bildar julmarknadens tyngst vägande konstnärliga insats. Det ståtliga verket i stort tvårfolioformat inledes af en ypperlig essay af professor

Levertin om "Stockholmsnaturen i svenskt dikt", och det därefter följande trettio-talet reproduktioner efter den furstlige landskapslyrikerns redan förut från skilda utställningar kända och beundrade färgdikter öfver svensk och enkannerligen stockholmsk natur utmärkes genomgående för stor trohet mot originalen.

I detta sammanhang ligger ej allt för fjärran att påpeka de tvänne nya delar af Ljus' skattade konstnärsmönografier, som äfven utkommit till denna jul, nämligen en studie öfver Dav. Klöcker Ehrenstrahl af August Hahr och en karaktäristik af Karl Nordström och hans konst af Tor Hedberg — bägge rikligen och representativt illustrerade. För alla konstvänner vilja vi desslikes ännu en gång framhålla samma förlagsfirmas charmanta reproduktionsverk Nutida Konst, som nu framskridit till sitt 11:te häfte med utmärkt återgifna verk af ungrarne Ferency och Szinyei-Merse, Renoirs pariserboulevard, Angelo Dall' Oca Biancas högmåleriska gamla Veronabro och en typisk landskapsbild af belgaren Claus.

En bok, som vi själfva hittills endast helt flyktigt hunnit genomgå — dock tillräckligt för att anse oss lifligt kunna tillråda alla våra läsarinor att göra det grundligare, är Elsa Törnes ekonomiskt-sociala studie "Solidar, en lifsfråga för hemmen" (A. B. Sandbergs förlag). Med underhållande framställningskonst, medryckande entusiasm och slösande rikedom på sunda

7 Strandvägen 7 • 12 Regeringsgatan 12

Hylin & C:o F. A.-B.

Detaljaffärer

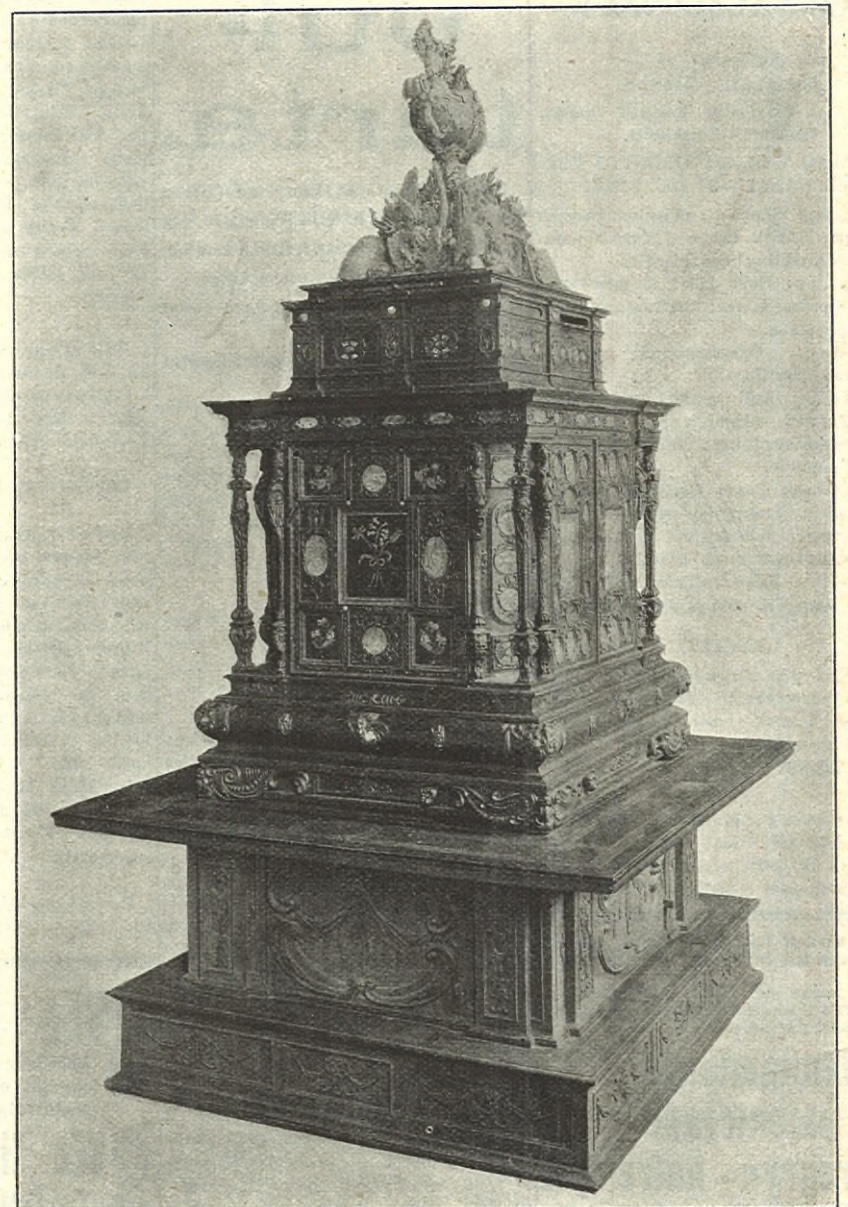
12 Regeringsgatan 12 • 7 Strandvägen 7

idéer och uppslag bryter författarinnan i densamma en lans för sitt nya system »Solidar», det är uttydt: »förenkling och själfhjälps, styrka och hållbarhet, organisation och sammanslutning, på grundvalen af de bästa krafter och det bästa materialets ställande i hemmens tjänst och till hemmens rådhets». I alla hushållsmaskineriet, tagen det af hennes arbete, begrundet och — diskuteret det! Vi kunna slå vad, att det skall gifva rikt stoff till många befruktande meningsutbyten under de stundande julbudningarna.

"Kvinnligt yrkesregister", utgifvet af Bertha Wi-man har utsändt sin andra årgång, som, utom Stockholm, äfven omfattar Göteborg, Malmö, Norrköping, Gäfle, Helsingborg och flere andra städer.

Registret har betydligt vuxit sedan i fjol och upptager närmare 1,500 namn på själfständiga kvinnliga yrkesutöfvare. Det är lätt att förstå, hvilket arbete och möda samlandet af material till ett så rikhaltigt register kostat. Uppställningen är synnerligt klar och redig, med en rikedom af yrkesrubriker, hvilka antal öfverstiger 250; dessutom finnes ett särskildt namnregister.

De representerade yrkena äro af de mest olika slag.

DET AUGSBURGSKA KONSTSKÅPET I KANSLERSRUMMET I UPPSALA UNIVERSITETSHUS, I DAGARNE BESEDPT AF KONUNGEN.

A. DAHLGREN FOTO.

och jämte sådana, som sedan ålder ansetts för kvinnliga, såsom sömmerskor, modister, kokfruar, barnmorskor, förekomma många, hvilka ansetts förbehållna det starkare könet. Så finner man en kvinnlig innehavare af en smedja, kvinnliga innehavare af juridiska byråer, försäkrings-, affärs- och expressbyråer, af speci- och viktualiaffärer, tryckerier, kvinnliga grosshandlare etc., för att nu icke tala om kvinnliga journalister, tandläkare, urmakare, juvelerare.

Publikationen bör naturligtvis ha stor betydelse som arbetsförmidlare, och den upptager bl. a. äfven en särdeles rikhaltig förteckning på kvinnliga läroanstalter samt hotell, pensionat, sjuk- och hvilohem, allt naturligtvis med kvinnliga föreståndare. I en kort öfversikt redogöres för frågor rörande speciellt kvinnliga intressen, som voro före inför 1905 års riksdag.

Som bilaga till denna årgång af "Kvinnligt yrkesregister" följer en uppsats, "Några ord om hälsovård" af doktor Ellen Sandelin.

J. N—G.

UR DAGSKRÖNIKAN.

DET AUGSBURGSKA KONSTSKÅPET. Med anledning af att konung Oscar vid sitt Uppsalabesök för några dagar sedan besåg det i Uppsala universitets kanslersrum befintliga s. k. augsburgska konstskåpet, meddela vi här en afbildning af den vackra pjäsen. Skåpet, som är af ebenholts, halfedelstenar och silfver, inköptes och skänktes 1632 af en augsburgisk patrier Philipp Hainhofer till Gustaf II Adolf. Det kom då till Uppsala slott, hvarifrån det 1694 öfverlämnades som gåfva till Uppsala universitet af Carl XI.

DEN SVENSKA HJALPEXPEDITIONEN till Ryssland. Till följd af de oroande underrättelser, som ingått från Ryssland om att våra där bosatta landsmän vore i fara för lif och egendom på grund af de revolutionära rörelserna i tsarriket, har på initiativ af svenska ministern i Petersburg greve Herman Wrangel utrustats en hjälpeexpedition till våra landsmäns i kustländerna undsättning. Expeditionen utgöres af torpedkryssarna »Psalander» och »Örnen» samt ångaren »Drottning Sofia».

»Psalander», som föres af kapten friherre A. A. C. Hermelin, samt »Drottning Sofia», hvars befälhavare är kapten Friberg, afgingo för några dagar sedan med respektive Kronstadt och Riga som mål. »Örnen», som utrustats i Karlskrona, har likaledes afgått till Riga.

TEATER OCH MUSIK.

SVENSKA TEATERN. Det dramatiska paradnummer, som går under märket "Kameliadamen", tyckes aldrig komma att utträdas från divornas repertoar. Detta stycke med sin kokottparfym, sina eleganta dagdrifvare och sin känslofulla sinnlighet måtte besitta något hypnotiskt fluidum, som ännu den dag gör det eftersträfvansvärdt för hvarje tragedienne och begärligt för publiken.

Jag vet ej hvilken i ordningen af de på hufvudstadens scener framstörande och bortdöende kameliadamer fru Betty Nansen är, men att hon kan inrangeras bland de bästa visade otvifvelaktigt hennes utförande af rollen vid fredagens premiärföreställning.

Det var framför allt den älskande kvinnan fru N. underströk i sin framställning, mindre äfventyrerskan, den lättsinniga, njutningslystna kvinnan, som sålde sin gunst åt den bästa betalaren.

Hennes spel besatt en nervös kraft, som i tredje och fjärde akterna stegrades till patos i stor konstnärlig stil och grep med oemotståndlig styrka. Utökta moment af sann och detaljskarp scenkonst voro mötet med Armands far och afskedet från Armand, där särskildt det psykologiska förloppet af en marterad kvinnosjals strid framstod i klart ljus. Äfven slutscenerna gäfvos känsligt, utan all pinsam sentimentalitet.

De öfriga rollinnehafvarne hade just ej förändrats från föregående repriser af stycket, d. v. s. de spelade sina teaterfigurer omsorgsfullt, men utan någon vidare hänförelse för uppgifterna. Ett fint och varmt skimmer låg öfver fröken Torsells kammarjungfrutyp.

Publiken var i hög grad intresserad och hyllade fru Nansen intensivt. Men nu längta vi efter hennes Tora Parsberg.

E. H—n.

NYA FILHARMONISKA SÄLLSKAPET gaf i förra veckan inför fullsatt hus å k. teatern sin första konsert för innevarande arbetsår. Konserten var, såsom en annan anmälare tidigare uttryckte sig, helt och hållet »ställd i sin anförarens tecken». Hr Wilhelm Stenhammar uppträdde nämligen som bearbetare af orkesterpartiet till Händels sorgkantat, som pianist i Beethovens Chorfantasie och som tonsättare till Heidenstams dikt »Ett folk», hvarjämte han stod som dirigent för det hela. Det är sålunda helt naturligt, att vi velat begagna tillfället att i detta nummer meddela tonsättarens bild och biografi. I hvad där säges om hr S:s tonsättning till »Ett folk» instämmer anmälaren med nöje och vill blott tillägga, att sällan får man i en konsertsalong bevitna en sådan entusiasm som den, hvilken gaf sig tillkänna efter utförandet af detta tonverk. Afdelningarna »Sverige», »Medborgarsång» och »Soldatsång» ville man tydligen ha bisserade, men tiden tillät det ej. Tonsättningen bör dock vid första tillfälle ånyo utföras.

Konserten inleddes med Händels glansfulla sorgkantat, som dock verkade något lång genom de oupphörliga upprepningarna. Synnerligen intressanta voro de båda solokvartetterna, hvilka omsorgsfullt utfördes af fruarna Högberg och Bohlin-Afzelius samt hr Fahlman och Wallgren. Efter konserten följde Beethovens strålande Chorfantasie — som bekant en förstudie till mästarens avslutningskör i hans nionde symfoni. Pianostämman utfördes här på ett klart och glänsande sätt af hr Stenhammar. Detta nummer leddes lugnt och påpassligt af hr Viktor Wiklund.

Körerna och orkestern skötte sig i alla afseenden berömvärdt. Hr Forsells säkra utförande af det reciterande solopartiet i »Ett folk» förtjänar ock att framhållas.

Konserten, som bevestades af konungen, hertigparet af Skåne, prins Eugen och hertiginnan af Dalarna, var en af de mest lyckade.

F. Hbg.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 17—23 DEC. 1905.

Söndag: Soppa på murklor; rostbiff med portugisisk lök och fransk potatis; mosspudding med biscuits.

Måndag: Kokt köttkorf med stufvade turska bönor; hafresoppa med katrinplommon.

Tisdag: Oxsvanssoppa; ugnstek med potatis.

Onsdag: Kall rostbiff (rester från söndag) med saltgurka och lingonsylt samt potatispudding; chokladkräm med vispad grädd.

Torsdag: Brynt hvitkålssoppa med frikadeller; fraspannkor med sylt.

Fredag: Sjömansbiff à la Juno; krusbärskompott med grädd.

Lördag: Bräckt skinka med bruna bönor; äggmjölk med skum och skorpor.

RECEPT:

Soppa på murklor (f. 6 pers.). 1/2 lit. konserverade toppmurklor, 2 lit. buljong, 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, salt, cayennepeppar, 2 äggulor, 1 dcl. tjock grädd.

Beredning: Murklorna jämte sitt spad, påsättas i den kokande buljongen och få koka omkr. 1 tim., hvar efter buljongen silas. Smör och mjöl

Gif barnen den bästa näring och de växa upp till friska och starka människor.

Gif vuxna den bästa näring och de förblifva friska intill sena ålderdomen. Använd därför endast

Gyllenhammars

patenterade

hafregryn o. hafremjöl

som fås i hvarje välsorterad speceriaffär.

Aktiebolaget

Göteborgs Ris- & Valskvarn.

Jul-tårta.

Denna delikata smaksort finnes äfven i år af Lagermans BAKALLETTE och är den lika god som fjolårets, hvilken som bekant rönt en så liflig efterfrågan.

Säljes i hvarje speceributik å 45 öre pr paket.

Sammanfräsa, buljongen tillsättes litet i sänder och soppan får under rörning koka 10 min. Den afsmakas med kryddorna. Äggulorna och grädden vispas upp i soppskålen och soppan tillslås under kraftig vispning. Murklorna skäras i skifvor och serveras i soppan.

Mosspudding (f. 6 pers.). 6 äggulor, 2 dcl. sherry, 120 gr. strösocker, skal och saft af 1 citron, 2 dcl. tjock grädd, 5 blad gelatin.

Beredning: Äggulorna, vinet, sockret, citronskal och saft vispas i en kastrull öfver elden, tills massan börjar sjuda, då kastrullen afliftes och vispningen fortsättes, tills krämen är kall. Grädden vispas till hårdt skum och nedröres. Sist tillsättes det sköljda och i ljunmt vatten upplösta gelatinet. Massan slås i en med kallt vatten sköljd form och ställes på svalt ställe att stelna omkr. 4 tim. Då puddingen skall stjälpas upp, hålles formen omkr. 1/2 min. i varmt vatten. Den serveras med makroner.

Oxsvanssoppa (f. 6 pers.). 2 små oxsvansar, 3 msk. smör (60 gr.), 2 chaltottenlökar, 2 morötter, 1 liten knippa persilja, 3 lit. svag buljong, 1 msk. potatismjöl, salt, hvitpeppar, 3 msk. sherry, 1 msk. tomatpuré.

Beredning: Oxsvansarna tvättas med hett vatten och huggas i stycken efter lederna. Smöret brynes i en

kastrull jämte de skalade lökarna, de ansade morötterna och persiljan. Svansbitarna illäggas och få bryna tillsammans med rötterna omkr. 2 tim. Buljongen tillsättes och köttet får koka 3 tim. eller tills det med lätthet lossnar från benen. Det upptages, soppan silas, skummas väl, och afredes med potatismjöl, hvarefter den får ett godt uppkok. Den afsmakas med kryddorna, sherry och om så önskas med litet tomatpuré. Svansbitarna illäggas för att blifva varma och serveras i soppan.

Ugnstek sik (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. sik, 1 tsk. ättika, 1 1/2 msk. salt, 1 knippa persilja, 1 msk. portugisisk lök, 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor, 2—3 dcl. vatten, 1 dcl. franskt vin.

Till stekning: 2 msk. smör.

Beredning: Fisken fjällas, urtages, sköljes och torkas med en fiskhandduk samt ingindes med ättika och salt. Persiljan och löken hackas fint och blandas med de stötta skorpor. Fisken penslas med det uppvispade ägget och beströs med skorpblandningen. En långpanna upphetas, smöret brynes däri och fisken nedlägges att bryna, hvarefter det kokande vattnet samt vinet påspades, litet i sänder, och fisken får steka omkr. 20 min., under det att den ofta öfveröses med sin sås. Fisken upplägges på varmt serveringsfat och såsen hålles öfver.

Potatispudding (f. 6 pers.). 1 1/2 lit. potatis, vatten, salt, 3 msk. godt

SVEA HAFREGRYN

belönade i London 1904 med guldmedalj och i Brüssel 1905 med hedersdiplom och guldmedalj.

SVEA HAFREGRYN & BARNKRAFTMJÖL

äro och förblifva bättre än alla andra i marknaden förekommande märken.

A-B. SIDENHUSET, STOCKHOLM

— säljer —

Klädnings-, Blus- och Foder-Siden
billigare än någon utländsk firma.

Begär profver och jämför! Profver franko.

A-B. SIDENHUSET, STOCKHOLM.

Allm. Tel. 93 65. Rikstel. 48 23.

smör (60 gr.), 3 ägg, 2 dcl. grädd, 1/2 msk. salt, 1 msk. socker.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Potatisen råskalas, kokas och drifves genom purépress. Det kalla smöret nedröres i moset med en gaffel tillika med de uppvispade äggulorna och grädden. Kryddorna tillsättes och sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggwhitorna.

En bleckform smörjes med smör och beströs med fint stötta skorpor. Moset lägges däri, beströs med stötta skorpor och krusas nått. Puddingen gräddas i god ugnsvärme, tills den fått vacker gulbrun färg.

Den serveras till köttträtter i allmänhet.

Chokladkräm (f. 6 pers.). 4 dcl. mjölk, 45 gr. cacaopulver, 1 1/2 kkp. strösocker, 3 ägg, 4 dcl. tjock grädd, 6 blad gelatin, 2 msk. varmt vatten.

Beredning: Mjölk, chokladen, sockret och de hela äggen hällas i en kastrull och få under stark vispning sjuda öfver elden, tills krämen är tjock. Kastrullen afliftes, och vispningen fortsättes, tills krämen är kall. Då tillsättes den till hårdt skum slagna grädden och det sköljda samt i varmt vatten upplösta gelatinet. Krämen hålles i en vattensköljd och sockerbeströdd form och ställes på svalt ställe att stelna omkr. 2 tim. Då krämen skall stjälpas upp, hålles formen ett ögon-

blick i varmt vatten. Den serveras med mjölk eller vispad grädd.

Sjömansbiff à la Juno (f. 6 pers.). 1,3 kg. benfritt innanlår eller biffkött, 3 tsk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 4 msk. smör (80 gr.), 2 msk. fint hackad portugisisk lök, 2 hg. kokt, rött skinka, 1 1/2 liter rå potatis, 8 dcl. efterbuljong, 2 dcl. hvitt, franskt vin eller pilsener.

Till pannan: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten, skäres i omkring 2 cm. tjocka skifvor, hvilka bultas lätt på båda sidor och beströs med peppar och salt. En tackjärnspanna upphetas långsamt, smöret brynes däri, biffarna illäggas och stekas en minut på hvarje sida. De uppläggas och pannan urvispas med den heta buljongen och såsen tillvaratages. Löken skalas och hackas fint. Skinkan skäres i skifvor. Potatisen skalas och skäres i 1/2 cm. tjocka skifvor. En kopparpanna med tätt slutande lock smörjes med kallt smör, däri lägges ett hvar biffar och lök, därpå ett hvarf skinka och potatis, så lägges allt hvarfvis, öfversta hvarfvet bör vara potatis. Biffsåsen påhålles och bör stå upp till öfversta hvarfvet. Anrättningen får sakta koka 2 tim., hvar efter vinet tillsättes och kokningen fortsättes 1/2 tim. Biffen serveras direkt ur pannan.

NYTTIGA JULKLAPPAR för BARNEN!

Stor Julexposition

af

Barnkläder M. BENDIX,

16 Regeringsgatan. 5 Sturegatan. 90 Drottninggatan.

LEDIGA PLATSER

TILL vårterminen 1906 önskas lärarinnor att undervisa 3 barn. Alder 15, 12, 9 år. Svar möjligen innan 1:sta januari. Svar till stationsinspektör Benckert, Delsbo.

LÄRARINNOR och hushållsfröknar som önska platser till nyåret torde göra snar anmälan å Norra Inack-Byrån, Malmkillnadsg. 27, Sthlm.

A Nya Inackorderingsbyrån Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm, etabl. 1887, finnas goda platser att genast söka för lärarinnor, värdinnor, hushållsbiträden, barnfröknar.

TILL vårterminen erhåller enkel och anspråklös lärarinnas plats vid Engelsberg att läsa med tre barn i ålder 7-9 år. Den sökande bör vara kompetent undervisa i elementarskolans lägre kurser. Svar med fotografi och referenser samt löneanspråk till »A. L.» Engelsberg.

UNG, bildad dam af god familj, hälsat musikalisk, erhåller plats som sällskap eller värdinna i mindre, bättre hem (bror och syster) i Norrlandsstad. Ansökan jämte nödiga upplysningar samt uppgift å pretentioner torde tillika med porträtt insändas till denna tidnings exp. under adress »Sällskap».

Platssökande! Begär prospekt samt gör Er noga underrättad om **Bröderna Bendtz' Handelsinstitut** (Malmö äldsta & S. Sveriges största) De flesta af våra elever erhålla platser. Vårterminen börjar 15 Januari. **Direktionen.**

BILDAD dam, omkr. 25 år, med förmåga att laga god mat och göra ett hem treffligt erhåller plats i början af nästa år hos ensam grosshandlare härstädes. Svar jämte fotografi, som genast återvändes, utbedes till »Våren 1906», Iduns exp.

Ledig plats.

Barnfröken, ej under 25 år, med lugnt sätt, skicklig i sömnad och hälsat kunnig i pianospelning, får anställning hos kammarherre Peyron, Helsingborg.

TILL hjälp i hushåll på landet önskas en bildad flicka van vid allehanda hushållsgöromål, sömnad m. m. samt hälsat barnkär. Svar till »K. T. 333», Iduns exp.

BILDAD ung frisk och glad flicka, hälsat något musikalisk, önskas som sällskap i liten familj i vacker folkrik trakt på landet i Norrland, mot fritt vivre. Svar med fotografi till »M. S.» under adress S. Gumælii Annonbyrå f. v. b.

Husförestånderska,

medelålders och hälsat med någon praktik i postgöromål, önskas på nyåret 1906 i ungarlshem på landet. Svar med betyg samt uppgift å löneanspråk emot ses tacksamt af »gote», Iduns exp. Stockholm f. v. b.

En barnkär.

fullkomligt pålitlig och erfaren barnfröken eller bonne, ej under 25 år, försedd med bästa rekommendationer från föregående platser, erhåller förmånlig plats i Stockholm. Svar till »W. B.» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

Kvinnlig korrespondent,

kunnig i språk samt stenografi, van maskinskrifvare (Remington) sökes. Den sökande måste hafva utpräglat ordningssinne samt eventuellt känna till bokföring. Ansökningar jämte fotografi, betyg och upptagande referenser och löneanspråk sändas till »Ordning» Svenska Telegrambyråns Annonssafdelning, Brunkebergstorg 2. Platsen tillträdes genast, eventuellt senast 1 januari.

För en tvättförestånderska,

kunnig i maskintvätt, finnes plats ledig å Johannesbergs anstalt för sinnesslöa. Ansökan jämte betyg och rekommendationer torde insändas till anstaltens föreståndarinna adr. Johannesberg, Mariestad.

Huslig, bildad flicka

eller bättre jungfru, erhåller förmånlig, bekväm plats att sköta bättre ungarlshem. Svar med fotografi till »Respektabel», Fredrikssons Annonbyrå, Malmö.

EN bildad, musikalisk och i sjukvård och hushållsgöromål kunnig flicka får plats som hjälp och sällskap hos äldre dam. Svar med löneanspråk jämte fotografi och referenser mot ses snarast möjligt till »Fru H. B.» Uddevalla p. r.

PLATSSÖKANDE

17 års flicka, kunnig i enkl. sömnad och inom ett hem förekommande göromål, önskar plats som hushållsbiträde eller barnfröken. Svar till »E. A.» Alingsås p. r.

GUVERNANTSPLATSER sökas af 2 flickor som genomgått 8-kl. läroverk, den ena med ett års undervisningsvana. Svar »19 och 17 år», Sandersyd, Jönköping.

GODA hushålls- och barnfröknar, lärarinnor m. m. till familjer finnas anmälda å Inack. Byrån, Norrköping. Rikstel. 916.

ENKEL, arbetsam 18 års flicka, som genomgått folkhögskola och är kunnig i sömnad m. m. önskar till nyåret plats i godt hem, att under praktisk, vänlig husmors ledning lära matl. och öfriga inom ett ordn. hem föref. göromål. Familjemedlem. Någon lön önskas. Svar till »Tyst och villig», Iduns exp.

Plats som barnfröken

i Stockholm eller dess närhet önskar till januari bildad, barnkär flicka, van vid husliga göromål. Kunnig i sömnad samt massage. Bästa ref. Tacksam för svar till »A. T.» Helsingborg p. r.

Ung, bildad flicka

kunnig i hush., handarb., sömn. m. m. önskar till nyåret plats i god fam. såsom hushållsfröken. Svar till »Ordning», Norrköping p. r.

EN ung anspråklös flicka, önskar plats i bättre familj, att vara husmodern till hjälp med förekommande göromål. Har genomgått hushållsskola. Är kunnig i handarbeten och något sömnad. Lön önskas. Svar emot ses tacksamt till »M. 20 år», Sunne p. r.

UNG, rask, bildad flicka söker plats som hushållerska till nyåret eller senare, hälsat på landet. Goda betyg från förtut innehafda platser. Svar till »1906», Kalmar p. r.

SOM sällskap och hjälp åt äldre dam erbjuder sig ett bildadt, musikaliskt medelålders fruntimmer nu genast. Lönevillkor moderata. Svar till »A. C. S.» Ramsjö p. r.

UNG flicka af god familj önskar plats att gå frun tillhanda hälsat i Sthlm. Något kunnig i matlagning. På lön fastes ej afseende. Svar till »Barnkär och pålitlig», Iduns exp.

UNG prästdotter, som genomgått småskollärarinneseminarium, önskar på nyåret plats att läsa med mindre barn. Svar till »M. D.» Uppsala p. r.

FORLOFVAD flicka önskar mot fritt vivre komma i godt hem för att lära ett hems skötande. Van och villig deltaga i allt. Svar till »Januari 1906» p. r. Sunne, Värmland.

PLATS sökes som sällskapsdam eller barnfröken af en bildad, barnkär flicka, van vid husliga bestyr, kunnig i sömnad och enkel matlagning. Har förtut innehafvt dylik plats. Svar till »21 år», Gumælii Annonbyrå, Göteborg.

MASSÖS med goda betyg och rekommendationer önskar plats. Svar till »Sjukgymnast», Iduns exp. f. v. b.

LÄMPLIG verksamhet för fritt vivre och fri resa sökes af ett medelålders fruntimmer som äger vana i hushålls- o. affärgöromål. Svar till »Ordningssinne 40», Iduns exp.

ANSPRÅKSLÖS yngre änkefru önskar plats i god familj som hjälp eller att förestå ett hem hos äldre ensam dam eller herre, som behöfver vård. Goda rekommendationer. Svar till »God hjälp och vård», Gumælii Annonbyrå, Malmö.

UNG tyska af god familj, 18 år, musikalisk och med goda kunskaper i franska språket önskar komma i bättre familj till sällskap och hjälp i hushållet. Ben. anbud utbedes under »Familjemedlem» till Nordiska Annonbyrån, Göteborg.

Italiensk dam,

40 år, af god familj, med godt och angenämt sätt, och som kan tala och skriva franska flytande samt är skicklig pianist, önskar plats som sällskap åt äldre, ensam dam eller unga, fullvuxna dottrariangenäm och fin familj. Resvan och villig att resa. Närmare upplysningar, om svar sändes till »Bianca», Iduns exp. Referenser af svensk dam, om så önskas.

PLATS såsom sällskap och hjälp med läxläsning åt barnen i god familj (hälsat landsortsstad) sökes af 21-årig bildad flicka. Genomgått bokhållerkurs samt van och villig biträda med inom hemmet förefallande göromål. Tacksam för liten lön. Svar »Nyår 1906», Iduns exp.

20-ÅRIG, anspråklös flicka, önskar plats i god familj på landet, att gå frun tillhanda. Svar till »Astrid» p. r. Stenungsund.

UNG, bättre flicka önskar på nyåret plats i familj, hälsat prästgård. Är kunnig i väfning och andra husliga sysslor. Svar emot ses tacksamt till »H. 20 år», Ottenby p. r.

BILDAD flicka kunnig i matl., bak., sömnad, strykning, söker plats. Norra Inack-Byrån, Malmkillnadsgatan 27, Sthlm. Riks 85 65, Allm. 111 87.

En bildad flicka,

som äger flerårig vana vid skrifarbete, önskar plats i godt hem såsom skrif- och hushållsbiträde. Svar emot ses tacksamt till »Barnavän», Västerås p. r.

INACKORDERING erbjudes å större herrgård, naturskönt belägen vid Mälaren. Svar till »M. E.» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm.

ALDRE eller yngre dam emottages vid nyår till inackordering i god familj boende i särdeles naturskönt belägen sjöstad i mellersta Sverige. Om så önskas finnes tillfälle lära hushåll. Moderat pris. Ref. utbyte önskas. Svar till »1906», Iduns exp., Stockholm.

UNG bildad flicka med någon erfarenhet i husliga sysslor, önskar omkr. 1 februari komma i en trefflig familj på herrgård eller i prästhus för att under en insiktsfull husmoders ledning få deltaga i alla inom ett hem förefallande göromål. Svar jämte prisuppgift etc. till »17 år», Karlstad p. r.

Pensionat Geijershill, Alingsås,

rekommenderas som ett lugnt och behagligt hvilohem.

A young lady af good family can be received as paying guest in refined english private home in the West-end of London. References given and required. Apply by letter to A. B. 39 High Street, Marylebone, London, W.

EN oberoende bildad och hänsynsfull flicka ej under 30 år som är i saknad af hem, kan få ett godt sådant hos en likasinnad men svårhörd flicka. Svar till »Ömsesidig trefnad Skåne» inom 8 dagar till Iduns exp.

Konfirmation under sommaren.

Till privatundervisning och konfirmation mottagas flickor i Önnestads prästgård, belägen invid Önnestads järnvägsstation. Kursen börjar den 1 juli. Inackordering kan, om så önskas, fås i prästgården. Anmälan torde göras före den 1 maj hos kyrkoherde M. G. Ekdahl adr. Önnestad.

FRÅN januari kan en ung flicka erhålla inack. å egendom. Tillf. lära hushåll samt event. konfirmationsundervisning. Pris pr m. 50 kr. Svar till »Ungdom» Kristianstad p. r.

INACKORDERING. För en eller två enkla och anspråklösa flickor, hvilka vilja dela rum. och lära hushåll, gifves tillfälle till inackordering mot moderat pris, på bruk i vacker och frisk trakt. Vidare genom korrespondens med fru Emilia Juhlin, Kristinehamn.

UNDER julfiererna kan god inackordering erhållas hos fröken E. Lindström, Stockholm, Tunnelgatan 17, 3 tr.

Jämtland.

På Österupplands gård, tre km. från Mörsils järnvägsstation, kan god inackordering erhållas. Lungsiktiga emottagas ej. Rikstelefon. Fru Anna Lithström, Österuppland, Mörsil.

Pensionat för junge Mädchen

zur sprachlichen u. wissenschaftlichen Ausbildung, freie Teilnahme am Unterricht im Seminar für Erzieherinnen. Ausführliche Prospekte gratis.
Halle a. S., Harz 13. R. Mayer, Pastor em.

Crème de Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt hudmedel,
säljes i tuben à 30 och 75 öre
hos Herrar Specer-, Färg- och Parfymhandlande
m. fl. samt i Apoteken.

Just nu!

Ännu är det ej för sent att erhålla vår Modellkatalog för hösten 1905 som innehåller rikhaltigaste och modernaste urval för dam- och barngarderober, kappor, kragar, promenad-, sällskaps- och hvardagsdräkter, blusliff, kjolar, natt- och morgonrockar, reformdräkter, barnkläder m. m. Endast moderna, smakfulla modeller! Finnes att tillgå hos alla bokhandlare och Iduns kommissionärer eller direkt från oss, om 50 öre i sparmärken insändas. Mönster rekvideras direkt från oss.

Iduns Mönsterafdelning,

Drottninggatan 51, 1 tr.,
STOCKHOLM.

En skolgosse

är alltid i behof af ett godt fickur.

Pris kr. 15:— i silfverboett, kr. 10:— i nickelboett.
Justerade, 2 års garanti, sändes mot postförsändelse franco.

Urmakare F. Hellström,
Regeringsgatan 28, Stockholm.

För småttingarne!

Roliga arbeten à 1, 2 och 3 kr. pr paket finnes att, mot postförsändelse, köpa af mängfärg f. d. förestånd. för Uppsala Kindergarten. Fröken C. Holmberg, Kungsgatan 37, Uppsala.

Wirserums Ekmöbler

Stockholm, Birgerjarlsgratan 22.
Göteborg, Victorlagatan 5.
Eller direkt från
EKLUNDS SNICKERIFABRIKS A.-B.,
WIRSERUM.

Hushållsskola.

I ett godt hem beläget vid Omberg, kunna unga flickor erhålla grundlig undervisning i allt som hör till ett hems skötande. Enklare o. finare handarbeten samt konstavfärd. Kursen börjar 1 febr. och slutar 1 maj. Pris 85 kr. pr månad. De bästa ref. kunna erhållas.
Eda Rhenström, Alvastra.

Passande julklapp.

Kinematograf för levande bilder med films endast kr. 95.—. 10 kr. med beställn. rest. efterkr. Generalagent för Sverige Nornans Symaskinsverkstad, Sundsvall. Agenter antagas.

Prenumerera på Idun

för

1906.

Upplysningar angående

någon lämplig pension i Schweiz, Lausanne eller Neuchâtel sökes af en ung flicka. Svar till 17 år. Elna torde insändas till Iduns exp.

Ceylon-Té,

äkta, oförfalskad i olika prislägen från kr. 4.50 till kr. 8 pr kg. Sändes franko mot postförsändelse. Prof mot ins. porto.
Fröken C. Möller, Spånga.

Manulin,

patenteradt desinfektions- och toilettmedel för hudens vård är i synnerhet afsett till skydd mot och botande af kylskador å ömtålig hud. Dessutom är det ett verkamt medel mot de flesta hudsjukdomar. Rekommenderas åt alla som önska bibehålla huden vit, mjuk och elastisk. Lika användbart för ansiktet som för händerna. Hårsprit Koncentrerad Manulin, desinfektions- och toilettmedel för hårets vård, förhindrar mjällbildning och hårets affallande.
OBS! Namnet Manulin är inregi streradt.

Manulin försäljes i flaskor à 60 öre och 1 kr. Koncentrerad Manulin försäljes i flaskor à 1.50 och 1.75.
Apotekare Victor Sörlander, Grenna.

Edert eget porträtt som brosch!

Manschettknappar, kravattnålar etc. i semi-emalj, äkta emalj och elfenben tillverkas efter hvarje fotografi. Konstnärligt utförande och fullkomlig likhet garanteras. Carl E. Dahlberg, Vegagatan 8, Göteborg.

Bättre Billigare än utländska sylter och safter.
än att sylta hemma är att köpa
Aktiebol. Lingons
Göteborg,
Sylt och Satt.

Passande till julklappar.

Broderade förkläden, Blus- o. Klädnings-tyger, Schweizerbroderier, Spetsar, Väf-nader.

Broderiaffären, 24 Kommendörsgatan 1 tr, hörnet af Sibyllagatan.

Passande julklapp för ung o. gammal!
Ung Erik på Södergård
af Oculatus (Karl Gasslander).
Andra upplagan.
Pris: häftad 2.—, kart. 2.50.

Gif edra barn till julklapp!
Kisse Lurifax Saga
af Karl Gasslander.
Med 25 teckn. af Nils Kjellberg.
Pris: häftad 1.75, kart. 2.25.

Kommissionärer antagas.
Prospekt gratis och franko.
Litteraturförlaget, Stockholm.

I vivisektionsfrågan:

Vetenskaplig Vandalism.

Dagboksanteckningar från de fysio-logiska laboratorier af

Lizzy Lind af Hageby

och Leisa K. Schartau.

Öfversättning från originalets fjärde upplaga jämte en berättelse öfver vivisektionsrättegången i England 1903.

Pris kr. 1: 75.

WILHELMSSONS BOKFÖRLAG, STOCKHOLM, (i distribution).

En bok, som väckt stort uppe-seende i England och som där er-hållit öfver 150 fördelaktiga om-dömen i pressen.
Erhålles genom alla bokhandlare.

UTSÄDE OCH SKÖRD

PROTEST

MOT FRIDA STÉENHOFFS BROSKYR
"HUMANITET OCH BARNALSTRING"
af L. L.

Utgifven af Kvinnokommittén af d. 5 februari
Mot insändande af 50 öre i postan-visning erhålles boken portofritt från
WILHELMSSONS BOKFÖRLAG, STOCKHOLM.

Årets innehållsrikaste jul-tidning är

Bjällerklang.

Pris med 3 konstbilagor Kr. 1:25.
»Bjällerklang» tredje årgång inle-des med ett poem »Jul» af Daniel Fallström. Medverkande i textafdel-ningen äro J. Blicher-Clausen, Oscar Leverin, Eric Schütz, Runa, Anna Wahlenberg, Henning Berger, Harald Jacobson, E. Walter Hülphers, K. J. Bohlin och Ester Edquist. Teckningar och planscher af Arthur Sjögren, N. Kjellberg (titelvignett), Jenny Nyström-Stoopendaal, G. von Henning, G. Stoopendaal, Gunnar Hallström, H. Andersson, Hilding Nyman och T. Ödberg.

Omslaget är utfördt efter en akva-rell af Olle Hjortzberg och »Bjällerklang» åtföljas af konstbilagorna »Liljekonvalj» eller barn och blom-mor» af Jenny Nyström-Stoopendaal, »Prins Gustaf Adolfs och prinsessan Margaretas ankomst till Stockholm den 9 juli 1905», trefärgstryck efter fotografi af hoffotografen Julius Grape samt »Kungaklyftan i the grand canyon, Colorado», efter fotografi.

Bohlin & C:s Förlag.

Flickornas bok.

UNGA HJÄRTAN

af Christopher Boeck, öfversatt af lektor Arvid Kempe.

Tillägnad H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

Andra upplagan i dag utkommen.

Pris häft. 2.75, kart. 3.25.

»Denna bok är en af de friskaste, ljusaste och tillika mest underhål-lande berättelser vi på länge läst.»
(Dr E. N. Söderberg i Örebro Dagblad).

»En berättelse af det gamla goda slaget, fylld af vär och ungdom och sprudlande lif, långt skild från alla moderna spörmål.»
(Söderhamns Tidning.)

Bohlin & C:s Förlag.

Prenumerera på Idun!

Inga ägg

böra vara ostämplade. Bästa stäm-lar härför hos John Fröberg, Fin-spong! Priskuranter gratis.

Sprit-strykjärnet

"SIMPLEX"

är bästa julklapp för damer. Elegant. Lättskött. Bekvämt. Olika storlekar. I detalj hos järn- och bosättningsaffärer. I parti hos

Carl Wallén & C:o, Göteborg & Handelsaktiebolaget Vigor, Stockholm.

Leverantörer
till
Hans Majestät

Konungen
af
England.

LEA & PERRINS' SÅS

är den ursprungliga och äkta Worcester-shire och tillagad efter originalreceptet. Rekvideras och yrka på att endast få Lea & Perrins sås, den är oöfverträfflig till fisk, kött, vildt, såser eller soppor.

Varnas för dåliga efterapningar.

Säljes en gros hos fabrikanterna Worcester-shire; Crosse & Blackwell, Limited, London, samt hos öfriga exporthus.

4 Kronor och mera pr dag.

Hemarbet-Stickmaskin-Sällskapet. Personer sökas, såväl män som kvinnor att sticka på våra maskiner. Enkelt och lätt arbete hemma under hela året. Förkunskaper ej nödvändiga. Afstånd af ingen betydelse. Vi köpa arbetet.

Th. Swahn & C:o Malmö, Östra Kajgatan 19 a.

Bästa annonsorganet inom Småland

samt ett af svenska landsortens allra förnämsta är

SMÅLANDSPOSTEN

med

SMÅLANDSPOSTENS VECKOBLAD,

hvilkas sammanlagda upplagor nu ha nära fyrdubbel postspridning mot provinsens andra mest spridda tidningar.

Annonspriset är: i stora upplagan 5 öre, i halfveckoupplagan 6 öre samt för båda upplagorna endast 8 1/2 öre pr mm. För längre tids annonsering lemnas hög rabatt

OBS! Smålandspostens Veckoblad är ensamt för sig Smålands ojämför-ligt mest spridda nyhetstidning. En gemensamhetsannons i Smålandspostens i år i stad som på land mycket ökade stora upplaga samt i nyssnämnda likaledes betyd-ligt ökade halfveckoupplaga af densamma medför sålunda den utan jämförelse

verksamaste annonseringen inom Småland.

Wexiö i December 1905.

SMÅLANDSPOSTENS EXPEDITION.